

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

BANKŲ PRIEŽIŪRA

ECB vadovas dėl vidaus likvidumo pakankamumo vertinimo proceso (ILAAP)

BANKENTOEZICHT

2018 m. lapkričio mėn.

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDZIBA

BANKŲ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILLSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHLAD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Turinys

1	Įvadas	2
1.1	Paskirtis	3
1.2	Taikymo apimtis ir proporcingumas	4
2	Principai	5
1	1 principas – už patikimą ILAAP valdymą atsakingas valdymo organas	5
2	2 principas – ILAAP yra neatsiejama bendros valdymo sistemos dalis	7
3	3 principas – įvairiais požiūriais užtikrinamas įstaigos likvidumo pakankamumą, ILAAP reikšmingai prisideda prie įstaigos tęstinumo	13
4	4 principas – vykdamt ILAAP nustatomos visos reikšmingos rizikos ir į jas atsižvelgiama	18
5	5 principas – vidaus likvidumo atsargos yra aukštos kokybės ir aiškiai apibrėžtos; vidaus stabilūs finansavimo šaltiniai yra aiškiai apibrėžti	21
6	6 principas – ILAAP rizikos kiekybinio įvertinimo metodikos yra tinkamos, nuoseklios ir patvirtintos nepriklausomų ekspertų	22
7	7 principas – reguliaru testavimu nepalankiausiomis sąlygomis siekiama užtikrinti likvidumo pakankamumą susidarius nepalankioms aplinkybėms	25
3	Glosarijus	29
	Santrumpos	33

1 Įvadas

1. Per pastarąją finansų krizę paaiškėjo, kad likvidumas¹ yra nepaprastai svarbus kredito įstaigoms, kadangi jo nepakankamumas kelia tiesioginę grėsmę jų veiklos tęstinumui. Viena iš pagrindinių išmokyti pamokų² – įstaigos turi valdyti savo likvidumo riziką taip, kad gebėtų visada, net nepalankiomis sąlygomis, vykdyti savo mokėjimų įsipareigojimus.
2. Taigi vidaus likvidumo pakankamumo vertinimo procesas (toliau – ILAAP, angl. *internal liquidity adequacy assessment process*) atlieka labai svarbų vaidmenį kredito įstaigų rizikos valdyme. Kalbant apie svarbias įstaigas, įsteigtas Bendrame priežiūros mechanizme (BPM) dalyvaujančiose šalyse, pažymėtina, kad ECB tikisi, jog vadovaujantis Kapitalo reikalavimų direktyvos (KRD IV)³ 86 straipsnio nuostatomis tų įstaigų ILAAP bus pagrįstas rizikos ribojimo ir konservatyvumo principais⁴. ECB laikosi nuomonės, kad patikimas, veiksmingas ir išsamus ILAAP padeda užtikrinti aiškų rizikos likvidumui įvertinimą ir yra neatsiejamas nuo gerai struktūruotų rizikos valdymo ir rizikos klausimų perdavimo spęsti aukštesniam lygmeniui procesų, grindžiamų gerai apgalvota ir nuodugnia rizikos strategija, pagal kurią parengiama veiksminga rizikos limitų sistema.
3. ECB nuomone, patikimas, veiksmingas ir išsamus ILAAP yra paremtas dviem pagrindiniais požiūriais: ekonominiu ir normatyviniu. Abu požiūriai turėtų vienas kitą papildyti ir sustiprinti.
4. Be to, ILAAP yra svarbi BPM priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo proceso (toliau – SREP, angl. *Supervisory Review and Evaluation Process*) dalis. Į ILAAP rezultatus atsižvelgiama atliekant visus SREP vertinimus ir nustatant 2 ramsčio likvidumo dydį, kaip nurodyta Europos bankininkystės institucijos (EBI) gairėse dėl bendros SREP tvarkos ir metodikos.
5. Vykdamas SREP pripažįstama, kad geras ILAAP mažina ir pačios įstaigos, ir jos priežiūrą vykdančios institucijos abejones dėl įstaigai kylančios arba galinčios kilti rizikos ir sustiprina priežiūros institucijos įsitikinimą, kad įstaiga gali tęsti veiklą, nes išlaiko pakankamas likvidumo atsargas bei stabilų finansavimą ir veiksmingai valdo riziką. Tam reikia, kad įstaiga, galvodama apie ateitį, užtikrintų, kad būtų nustatyta visa reikšminga rizika ir kad ji būtų veiksmingai

¹ Šiame vadove sąvoka „likvidumas“ apima tiek likvidumą, tiek finansavimą.

² Žr., pavyzdžiui, Bazelio bankų priežiūros komiteto 2010 m. spalio mėn. ataskaitą G 20 šalims apie atsaką į finansų krizę.

³ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų ir investicinių įmonių priežiūros, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2002/87/EB ir panaikinamos direktyvos 2006/48/EB bei 2006/49/EB, OL L 176, 2013 6 27, p. 338.

⁴ KRD IV 86 straipsnio 1 dalis: „Kompetentingos valdžios institucijos užtikrina, kad įstaigos turėtų patikimas likvidumo rizikos nustatymo, vertinimo, valdymo ir stebėsenos per atitinkamus laikotarpius, įskaitant tą pačią dieną, strategijas, politiką, procesus ir sistemas, kad būtų užtikrinta, kad įstaigos turėtų pakankamo dydžio likvidumo atsargas.“

valdoma (taikant tinkamą kiekybinio įvertinimo ir kontrolės priemonių derinį) ir padengta pakankamu kokybiškų likvidumo atsargų kiekiu.

1.1 Paskirtis

6. Šio ECB vadovo dėl ILAAP (toliau – vadovas) paskirtis – viešai paskelbti, kaip ECB interpretuoja KRD IV 86 straipsnyje suformuluotus reikalavimus dėl likvidumo rizikos, ir taip užtikrinti daugiau skaidrumo. Vadove išsamiau išdėstyti ECB lūkesčiai dėl ILAAP. Juo siekiama padėti įstaigoms sustiprinti savo ILAAP ir paskatinti jas taikyti geriausią praktiką ir taip užtikrinti nuoseklesnę ir veiksmingesnę priežiūrą.
7. Vadove iš KRD IV nuostatų dėl likvidumo rizikos išvesti septyni principai, kurie bus vertinami, *inter alia*, atliekant kiekvienos įstaigos ILAAP vertinimą per SREP. Šiais principais bus vadovaujama su įstaigomis vykdant individualų priežiūrinį dialogą.
8. Šis vadovas nepakeičia jokių taikomų teisės aktų, kuriais įgyvendinamas KRD IV 86 straipsnis, ir nėra už juos viršesnis. Jeigu vadovo ir taikomų teisės aktų nuostatos skiriasi, vadovaujama pastarosiomis. Vadovas parengtas kaip praktinė priemonė, kuri bus reguliariai atnaujinama atsižvelgiant į naujausius pokyčius ir įgytą patirtį. Todėl šiame vadove išdėstyti principai ir lūkesčiai ilgainiui kils. Jis bus koreguojamas atsižvelgiant į Europos bankų priežiūros praktikos ir metodikos raidą, tarptautinės ir Europos teisės aktų pokyčius ir, pavyzdžiui, naujus autoritetingus Europos Sąjungos Teisingumo Teismo paskelbtus atitinkamų direktyvų ir reglamentų išaiškinimus.
9. Vadove laikomasi principinio požiūrio, t. y. aptariami tik tam tikri aspektai, atrinkti kaip svarbiausi priežiūros požiūriu. Jame nesiekama pateikti išsamių rekomendacijų dėl visų tinkamam ILAAP aktualių aspektų. Įdiegti ir vykdyti tinkamą ir įstaigos specifiką atitinkantį ILAAP yra pačios įstaigos pareiga. ECB kiekvienos įstaigos ILAAP vertina atskirai.
10. Įstaigos raginamos laikytis ne tik šio vadovo ir atitinkamų Sąjungos bei nacionalinės teisės aktų, bet ir kitų ILAAP klausimu aktualių leidinių, kuriuos yra parengusi Europos bankininkystės institucija (EBI)⁵ ir tarptautiniai forumai, pavyzdžiui, Bazelio bankų priežiūros komitetas (BBPK) ir Finansinio stabilumo taryba (FST). Be to, įstaigos turėtų atsižvelgti į visas joms skirtas su ILAAP susijusias rekomendacijas, pavyzdžiui, į rekomendacijas, parengtas po SREP, susijusias su patikimu įstaigos vidaus valdymu, rizikos valdymu ir kontrolės priemonėmis.

⁵ Itin aktualios šiuo klausimu yra EBI vidaus valdymo gairės (EBA/GL/2017/11), EBI gairės dėl įstaigų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis (EBA/GL/2018/04) ir Europos bankininkystės priežiūros institucijų komiteto (CEBS) koncentracijos rizikos valdymo pagal priežiūrinio tikrinimo procesą gairės (GL31).

1.2 Taikymo apimtis ir proporcingumas

11. Šis vadovas skirtas visoms kredito įstaigoms, kurios pagal BPM pagrindų reglamento⁶ 2 straipsnio 16 dalį laikomos svarbiais prižiūrimais subjektais. KRD IV 86 straipsnio dėl ILAAP taikymo sritis apibrėžta KRD IV 109 straipsniu. Kadangi KRD IV 86 straipsnio nuostata užtikrinamas tik minimalus suvienodinimas ir ją skirtingos ES valstybės narės į savo nacionalinę teisę perkėlė skirtingai, dalyvaujančiose valstybėse narėse taikoma labai skirtinga kredito įstaigų ILAAP praktika ir priežiūros reikalavimai.
12. ECB kartu su nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis parengė ILAAP principus. Jie parengti tam, kad šioje svarbioje priežiūros srityje būtų skatinamas bendrų metodikų rengimas ir taip užtikrinami aukšti priežiūros standartai.
13. ILAAP visų pirma yra vidaus procesas, tad proporcingas ir patikimas jo įgyvendinimas yra pačios kredito įstaigos pareiga. Kaip nustatyta KRD IV 86 straipsnyje, ILAAP turi būti proporcingas įstaigos veiklos pobūdžiui, mastui ir sudėtingumui.
14. Šiame vadove aprašyti principai yra tik atspirties taškas vykdant priežiūrinį dialogą su kredito įstaigomis. Todėl neturėtų būti laikoma, kad jie yra išsamūs ir apima visus patikimo, veiksmingo ir išsamaus ILAAP aspektus. Užtikrinti, kad įstaigos ILAAP visada būtų išsamus ir proporcingas įstaigos veiklos pobūdžiui, mastui ir sudėtingumui, kartu nepamirštant, kad proporcingumo principas turėtų būti taikomas taip, kad nenukentėtų ILAAP veiksmingumas, yra pačios įstaigos pareiga.

⁶ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Centrinio Banko reglamentas (ES) Nr. 468/2014, kuriuo sukuriama Europos Centrinio Banko, nacionalinių kompetentingų institucijų ir nacionalinių paskirtųjų institucijų bendradarbiavimo Bendrame priežiūros mechanizme struktūra (BPM pagrindų reglamentas) (ECB/2014/17), OL L 141, 2014 5 14, p. 1.

2 Principai

1 principas – už patikimą ILAAP valdymą atsakingas valdymo organas

- (i) Atsižvelgiant į tai, koks svarbus įstaigai yra ILAAP, visus pagrindinius jo elementus turėtų patvirtinti įstaigos valdymo organas. Tai turėtų būti nustatyta bendrojo vidaus valdymo tvarkos nuostatose dėl valdymo organo, parengtuose pagal nacionalinės ir Sąjungos teisės reikalavimus ir EBI gaires. Valdymo organas, aukštesniojo rango vadovai ir atitinkami komitetai turėtų veiksmingai aptarti ir kritiškai įvertinti ILAAP.
- (ii) Valdymo organas, remdamasis ILAAP rezultatais ir visa kita aktualia informacija, turėtų kasmet pateikti įstaigos likvidumo pakankamumo įvertinimą parengdamas ir pasirašydamas aiškų ir glaustą pareiškimą – likvidumo pakankamumo pareiškimą (LAS, angl. *liquidity adequacy statement*).
- (iii) Valdymo organui tenka galutinė atsakomybė už ILAAP įdiegimą; jis turėtų tvirtinti ILAAP valdymo tvarkos aprašą, kuriame būtų aiškiai ir skaidriai paskirstytos pareigos laikantis funkcijų atskyrimo principo. Šiame apraše turėtų būti aiškiai išdėstyta ir reguliarios ILAAP vidaus peržiūros ir tvirtinimo tvarka.

Valdymo organas tvirtina pagrindinius ILAAP elementus

15. Valdymo organas turėtų parengti ir pasirašyti likvidumo pakankamumo pareiškimą ir patvirtinti pagrindinius ILAAP elementus, įskaitant, pavyzdžiui:
 - bendrojo vidaus valdymo tvarką;
 - vidaus dokumentų tvarką;
 - aprėpiamų subjektų perimetrą, rizikos nustatymo procesą ir vidaus rizikos sąrašą bei klasifikavimo sistemą, parodančius reikšmingos rizikos apimtį ir jos padengimą likvidumu;
 - rizikos kiekybinio įvertinimo metodikas⁷, įskaitant svarbiausias rizikos apskaičiavimo prielaidas ir parametrus (pvz., laikotarpį, patikimumo lygius⁸ ir terminų struktūrą), paremtus patikimais duomenimis ir patikimomis duomenų sisteminimo sistemomis;

⁷ ILAAP vadove nenurodoma taikyti kokią nors konkrečią rizikos kiekybinio įvertinimo metodiką. Išsamiau apie tai – skyriaus apie 6 principą skyrelyje „Rizikos kiekybinio įvertinimo metodikų pasirinkimas“.

⁸ Pavyzdžiui, neterminuotųjų indėlių modeliavimui.

- likvidumo pakankamumui įvertinti taikomą metodiką (įskaitant testavimo nepalankiausiomis sąlygomis sistemą ir aiškiai suformuluotą likvidumo pakankamumo apibrėžtį);
 - ILAAP kokybės, visų pirma, pagrindinių LAS elementų (įskaitant vidaus patvirtinimo funkcijos įdiegimą ir vykdymą, įsivertinimą, kaip laikomasi taikytinų taisyklių, reglamentavimo ir priežiūrinių lūkesčių, įstaigos duomenų tvirtinimo kontrolės mechanizmą, testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus, taikomus modelius ir kt.), užtikrinimą.
16. Valdymo organas vykdo ir priežiūros, ir valdymo funkcijas. Jas abi gali vykdyti vienas organas arba du atskiri organai. Kurią funkciją vykdančias organas tvirtina kuriuos pagrindinius ILAAP elementus, priklauso nuo įstaigos vidaus valdymo tvarkos. ECB šį klausimą interpretuos atsižvelgdamas į nacionalinės teisės aktus ir atitinkamus Europos Sąjungos teisės aktus bei EBI gaires⁹.

Vidaus peržiūra ir patvirtinimas

17. Turi būti reguliariai atliekama ILAAP vidaus peržiūra. ECB tikisi, kad, atliekant reguliarią vidaus peržiūrą, bus peržiūrimi ir kokybiniai, ir kiekybiniai aspektai, įskaitant, *inter alia*, ILAAP rezultatų panaudojimą, testavimo nepalankiausiomis sąlygomis tvarką, rizikos įskaičiavimą ir duomenų sisteminimo procesą, įskaitant proporcingus taikomų vidaus rizikos kiekybinio įvertinimo metodikų patvirtinimo procesus.
18. Tam įstaigos turėtų turėti tinkamą vidaus peržiūrų politiką ir būti įdiegusios tinkamus vidaus peržiūros procesus. Peržiūros turėtų būti atliekamos trimis kontrolės lygmenimis, t. y. jas turėtų atlikti atitinkami verslo padaliniai ir nepriklausomos vidaus kontrolės funkcijas (rizikos valdymo, atitikties ir vidaus audito) vykdančios padaliniai pagal savo kompetenciją¹⁰.
19. ECB tikisi, kad įstaigose yra įdiegti aiškiai apibrėžti procesai, užtikrinantys, kad ILAAP būtų proaktyviai koreguojamas pagal bet kokius reikšmingus pokyčius, pavyzdžiui, jeigu įstaiga pradeda vykdyti veiklą naujose rinkose, pradeda teikti naujas paslaugas ar parduoda naujus produktus arba jeigu pasikeičia grupės¹¹ ar finansinio konglomerato struktūra.
20. Turėtų būti atliekama tinkama ILAAP rezultatų ir prielaidų vidaus peržiūra, apimanti, pavyzdžiui, likvidumo planavimą, scenarijus ir rizikos kiekybinį įvertinimą. Kokia tokios peržiūros dalis bus kiekybinė, o kokia – kokybinė, priklauso nuo to, koks elementas vertinamas. Atliekant peržiūrą reikėtų tinkamai

⁹ Žr. KRD IV 56 konstatuojamąją dalį ir 3 straipsnio 1 dalies 7–9 punktus bei EBI vidaus valdymo gairių (EBA/GL/2017/11) II antraštinę dalį.

¹⁰ Atitinkamas funkcijas vykdančių padalinių pareigos aprašytos EBI vidaus valdymo gairėse (EBA/GL/2017/11).

¹¹ Šiame vadove sąvoka „įstaiga“ reiškia ir grupę, konglomeratus ar pogrupius pagal KRD IV 109 straipsnį.

atsižvelgti į taikomos metodikos lemtus suvaržymus ir apribojimus, daromas prielaidas ir duomenis, naudojamus rizikai kiekybiškai įvertinti.

21. Peržiūros tikslas – išnagrinėti, ar vidaus procesai, pasirinkta metodika ir prielaidos leido gauti patikimus rezultatus („grįžtamasis patikrinimas“¹²) ir ar jie tebėra tinkami atsižvelgiant į esamą padėtį ir būsimus pokyčius. Šios peržiūros rezultatai turėtų būti nuodugniai įvertinti, dokumentuoti ir perduoti vyresniajai vadovybei bei valdymo organui. Jeigu nustatoma trūkumų, turėtų būti imamasi veiksmingų priemonių jiems skubiai ištaisyti.

Likvidumo pakankamumo pareiškimas

22. Likvidumo pakankamumo pareiškime (angl. *liquidity adequacy statement*, LAS) valdymo organas, remdamasis informacija, kuri, jo manymu, yra aktuali, įskaitant ILAAP rezultatus, nurodo, kaip vertina įstaigos likvidumo pakankamumą, ir išdėsto pagrindinius tokio vertinimo argumentus. ECB nuomone, geras pareiškimas yra toks, iš kurio galima matyti, kad valdymo organas išmano tokius dalykus, kaip įstaigos likvidumo pakankamumas, pagrindiniai jam poveikį darantys teigiami veiksniai ir silpnosios vietos, pagrindiniai ILAAP naudojami duomenys ir ILAAP rezultatai, ILAAP parametrai ir procesai bei ILAAP suderinamumas su įstaigos strateginiais planais.
23. Kas yra įgaliotas valdymo organo vardu pasirašyti likvidumo pakankamumo pareiškimą, nusprendžia įstaiga pagal nacionalinės teisės aktų reikalavimus ir atitinkamus prudencinius reikalavimus ir gaires¹³.

2 principas – ILAAP yra neatsiejama bendros valdymo sistemos dalis

- (i) Remiantis KRD IV 86 straipsnio 1 dalimi, įstaigos turėtų turėti patikimas likvidumo rizikos nustatymo, vertinimo, valdymo ir stebėsenos per atitinkamus laikotarpius, įskaitant tą pačią dieną, strategijas, politiką, procesus ir sistemas, kad būtų užtikrinta, kad įstaigos turėtų pakankamo dydžio likvidumo atsargas¹⁴.
- (ii) Be tinkamos likvidumo pakankamumo kiekybinio įvertinimo sistemos įstaigos turėtų turėti ir kokybinio įvertinimo sistemą, kuria būtų užtikrinama, kad likvidumo pakankamumas būtų aktyviai valdomas. Į tai įeina likvidumo pakankamumo rodiklių stebėseną siekiant laiku per įvairius laikotarpius, įskaitant tą pačią dieną, nustatyti ir įvertinti galimas grėsmes, padaryti praktines

¹² Pavyzdžiui, finansavimo planus reikėtų tikrinti grįžtamojo patikrinimo būdu laikantis EBI gairių dėl kredito įstaigų finansavimo planams skirtų suderintų apibrėžčių ir ataskaitų formų, numatytų ESRV/2012/2 A rekomendacijos 4 punkte, reikalavimų.

¹³ EBI vidaus valdymo gairėse (EBA/GL/2017/11) išsamiau aprašytas funkcijų ir atsakomybės paskirstymas priežiūros ir valdymo funkcijas vykdančioms valdymo organo nariams.

¹⁴ Vidaus likvidumo atsargų ir vidaus stabilų finansavimo šaltinių sąvokos aprašytos skyriuje apie 5 principą.

išvadas ir imtis prevencinių veiksmų siekiant užtikrinti, kad įstaigos reguliuojamos ir vidaus likvidumo atsargos būtų pakankamos.

- (iii) Kiekybiniai ir kokybiniai ILAAP aspektai turėtų būti suderinti tarpusavyje ir su įstaigos verslo strategija bei norimos prisiimti rizikos normomis. ILAAP turėtų būti integruotas į įstaigos verslo, sprendimų priėmimo ir rizikos valdymo procesus. ILAAP turėtų būti nuoseklus ir vienodas visoje grupėje.
- (iv) Įstaiga turėtų nuolat turėti patikimą ir veiksmingą bendrą ILAAP sąrangą ir dokumentuoti ILAAP elementų tarpusavio sąveiką bei ILAAP integravimą į įstaigos bendrą valdymo sistemą.
- (v) ILAAP turėtų padėti priimti strateginius sprendimus ir kartu praktiškai užtikrinti, kad įstaiga visada turėtų pakankamą likvidumo lygį – taip būtų užtikrinamas tinkamas rizikos ir naudos santykis. Visi metodai ir procesai, kuriuos įstaiga, vykdydama veiklos ar strateginio likvidumo pakankamumo valdymo procesą, taiko savo likvidumo pakankamumui užtikrinti, turėtų būti patvirtinti, nuodugniai peržiūrėti ir tinkamai įtraukti į ILAAP ir jo dokumentus.

ILAAP – neatsiejama įstaigos valdymo sistemos dalis

- 24. Kad būtų galima įvertinti, kiek likvidumo pakanka įstaigos rizikai padengti, ir visada jo tiek turėti¹⁵, vidaus procesais ir tvarka turėtų būti užtikrinama, kad kiekybinė rizikos analizė, atliekama per ILAAP, būtų integruota į visą reikšmingą komercinę veiklą ir sprendimus.
- 25. Toks integravimas gali būti pasiektas naudojant ILAAP, pavyzdžiui, strateginio planavimo procese grupės lygmeniu, vykdant likvidumo pakankamumo rodiklių stebėseną siekiant laiku nustatyti ir įvertinti galimas grėsmes, padaryti praktines išvadas ir imtis prevencinių veiksmų, nustatant likvidumo paskirstymą ir užtikrinant nuolatinį norimos prisiimti rizikos nustatymo tvarkos (toliau – RAF, angl. *risk appetite framework*) veiksmingumą.
- 26. ILAAP pagrįsti ir pagal riziką pakoreguoti veiklos rezultatų rodikliai¹⁶ turėtų būti naudojami priimant sprendimus ir, pavyzdžiui, nustatant kintamąjį atlyginimą arba aptariant verslo reikalus ir riziką visais įstaigos lygmenimis, įskaitant, *inter alia*, turto ir įsipareigojimų valdymo komitetus, rizikos valdymo komitetus ir valdymo organo posėdžius.

¹⁵ Bendro pobūdžio lūkesčiai dėl kiekybinės ILAAP dalies išdėstyti skyriuje apie 3 principą.

¹⁶ Tokių rodiklių pavyzdžių galima rasti EBI gairėse dėl patikimos atlygio politikos pagal Direktyvos 2013/36/ES 74 straipsnio 3 dalį ir 75 straipsnio 2 dalį ir informacijos atskleidimo pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 450 straipsnį (EBA/GL/2015/22).

Bendra ILAAP sąranga

27. Valdymo organo pareiga – pasirūpinti, kad bendra ILAAP sąranga būtų patikima ir veiksminga, ir užtikrinti, kad įvairūs ILAAP elementai derėtų tarpusavyje ir kad ILAAP būtų neatsiejama įstaigos bendros valdymo sistemos dalis. Įstaiga turėtų aiškiai suvokti, kaip šie elementai yra nuosekliai integruoti į visumą, kuri veiksmingai padeda įstaigai visada išlaikyti likvidumo pakankamumą.
28. Todėl vienas iš įstaigos ILAAP dokumentų turėtų būti ir bendros ILAAP sąrangos aprašas, kuriame, pavyzdžiui, būtų apžvelgti pagrindiniai ILAAP elementai bei jų tarpusavio sąveika ir paaiškinta, kaip ILAAP integruotas į įstaigos veikimą ir kaip įstaigoje panaudojami jo rezultatai. ILAAP sąrangos apraše turėtų būti paaiškinta esminė ILAAP struktūra, kaip ILAAP rezultatai naudojami priimant sprendimus ir koks ryšys tarp, pavyzdžiui, verslo ir rizikos strategijų, finansavimo planų, rizikos nustatymo procesų, norimos prisiimti rizikos pareiškimo, limitų sistemų, rizikos kiekybinio įvertinimo metodikų, testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programos ir ataskaitų vadovybei.

Ataskaitos vadovybei

29. ILAAP yra nenutrūkstamas procesas. Įstaiga turėtų ILAAP rezultatus (pavyzdžiui, informaciją apie reikšmingos rizikos, pagrindinių rodiklių ir t. t. raidą) įtraukti į atitinkamu dažnumu įvairių lygmenų vadovybei teikiamas vidaus ataskaitas. Valdymo organui ataskaitos turėtų būti teikiamos bent kartą per ketvirtį, tačiau, priklausomai nuo įstaigos dydžio, jos veiklos sudėtingumo, verslo modelio ir rizikos rūšių, jas gali reikėti teikti ir dažniau, kad vadovybė galėtų laiku imtis veiksmų, nes likvidumo ir finansavimo padėtis gali greitai pakisti, o nepakankama likvidumo pozicija galėtų iškart padaryti įtakos įstaigos veiklos tęstinumui.

ILAAP ir norimos prisiimti rizikos nustatymo tvarka¹⁷

30. Įstaigos RAF turėtų formaliai būti įtvirtinta RAF sąveika su kitais strateginiais procesais, pavyzdžiui, ICAAP ir ILAAP, gaivinimo planu ir atlyginimų tvarka, vadovaujantis BPM priežiūriniu pareiškimu dėl bendrojo vidaus valdymo ir polinkio rizikuoti. Gera RAF, perteikta norimos prisiimti rizikos pareiškime, turėtų būti glaudžiai susijusi su ILAAP ir būti patikimo rizikos bei likvidumo valdymo pagrindas.
31. Savo norimos prisiimti rizikos pareiškime įstaiga turėtų aiškiai ir nedviprasmiškai išdėstyti savo nuostatas dėl rizikos ir veiksmus, kurių ketina dėl jos imtis pagal savo verslo strategiją. Pareiškime visų pirma turėtų būti išdėstyti motyvai, kodėl

¹⁷ Daugiau paaiškinimų ir gairių šiuo klausimu galima rasti 2016 m. birželio mėn. *BPM pareiškime dėl bendrojo vidaus valdymo ir polinkio rizikuoti* ir 2013 m. lapkričio mėn. Finansinio stabilumo tarybos dokumente *Veiksmingos norimos prisiimti rizikos nustatymo tvarkos principai*.

konkrečių rūšių rizika, produktai ar regionai yra pageidaujami arba nepageidaujami. Įstaiga taip pat turėtų išplėsti likvidumo rizikų stebėseną, į ją įtraukdama ne vien teisės aktuose nustatytus, bet ir kitus parametrus, ir pasirinkti įstaigos verslo modeliui ir rizikos profiliui proporcingą įvairių parametru rinkinį.

32. Įstaigos bendrą rizikos profilį galiausiai turėtų saistyti ir nulemti visos grupės RAF ir jos įgyvendinimas. Be to, RAF yra labai svarbus įstaigos strategijos rengimo ir įgyvendinimo proceso elementas. RAF struktūruotai susieja prisiimtą riziką su įstaigos likvidumo pakankamumu ir strateginiais tikslais. Vadovaudamasi RAF, įstaiga turėtų nustatyti savo valdymo rezervus ir jų laikytis.
33. Įstaiga turėtų aiškiai išreikšti, kaip ji, įgyvendindama savo strategiją ir prisiimdama riziką bei vykdydama jų stebėseną, remiasi savo ILAAP ir kaip visa tai leidžia jai veiksmingai laikytis sutartų, norimos prisiimti rizikos pareiškime nustatytų rizikos limitų. Kad rizika būtų valdoma patikimai ir veiksmingai, įstaiga į ILAAP rezultatus turėtų atsižvelgti kurdama veiksmingą rizikos stebėsenos ir ataskaitų sistemą ir pakankamai detalių limitų sistemą (įskaitant veiksmingas perdavimo aukštesniam lygmeniui procedūras), pagal kurią nustatomi konkretūs limitai, pavyzdžiui, skirtingų rūšių ir porūšių rizikai, subjektams ir veiklos sritims, nes tai padeda įgyvendinti grupės norimos prisiimti rizikos pareiškimą.
34. Įstaiga turėtų turėti finansavimo viešosiomis lėšomis šaltinių naudojimo politiką¹⁸. Pagal tokią politiką turėtų būti diferencijuojamas šių šaltinių naudojimas įprastomis ir nepalankiomis sąlygomis ir ši politika (laiko ir kiekio aspektai) turėtų būti aiškiai išdėstyta norimos prisiimti rizikos ir likvidumo pakankamumo pareiškimuose. Turėtų būti stebimas faktinis ir galimas tokių šaltinių naudojimas ateityje. Turėtų būti vykdoma tokių šaltinių visomis svarbiomis valiutomis stebėseną. Kiekybiškam tokių šaltinių galimo naudojimo ateityje laiko ir kiekio aspektų įvertinimui turėtų būti naudojamas testavimas nepalankiausiomis sąlygomis.

ILAAP suderinamumas su gaivinimo planais

35. Gaivinimo plane numatomos priemonės, kurių įstaiga turi imtis, kad atkurtų savo finansinę būklę jai labai pablogėjus. Kadangi nepakankamas likvidumo lygis yra viena iš grėsmių verslo tęstinumui / perspektyvumui, ILAAP ir gaivinimo planas turėtų sudaryti to paties rizikos valdymo kontinuumo dalis. ILAAP paskirtis – padėti išlaikyti įstaigos veiklos tęstinumą (pagal jos strategiją ir pasirinktą verslo modelį), o gaivinimo planuose aprašomos priemonės

¹⁸ EBI gairėse dėl kredito įstaigų finansavimo planams skirtų suderintų apibrėžčių ir ataskaitų formų, numatytų ESRV/2012/2 A rekomendacijos 4 punkte, (EBA/GL/2014/04) finansavimo viešosiomis lėšomis šaltiniai apibrėžiami kaip „finansavimo, kurį tiesiogiai arba netiesiogiai teikia viešasis sektorius“, šaltiniai. „Tai gali būti vidutinio laikotarpio ir ilgalaikės atpirkimo sandorių programos, kredito garantijomis pagrįstos finansavimo programos ir kredito garantijomis pagrįstos realiosios ekonomikos rėmimo programos“. (Prie jų priskiriamos, pavyzdžiui, ECB ilgesnės trukmės refinansavimo operacijos (ITRO)).

(įskaitant ypatingas priemones), kurių įstaiga turi imtis, kad atkurtų savo finansinę būklę jai labai pablogėjus.

36. Todėl įstaigos turėtų užtikrinti savo ILAAP ir savo gaivinimo planų bei kitų priemonių (pvz., išankstinio įspėjimo signalų slenkstinių ribų, gaivinimo rodiklių, klausimų perdavimo spręsti aukštesniam lygmeniui procedūrų, galimų valdymo veiksmų¹⁹) nuoseklumą ir suderinamumą. Be to, galimi ILAAP valdymo veiksmai, kurių poveikis gali būti reikšmingas, turėtų būti nedelsiant įtraukti į gaivinimo planą (ir atvirkščiai), siekiant užtikrinti, kad į atitinkamus su tuo susijusius dokumentus įtraukta informacija ir numatyti procesai būtų suderinami ir nepasenę.

Nuoseklumas ir suderinamumas grupės mastu

37. ILAAP turėtų užtikrinti likvidumo pakankamumą atitinkamais konsolidacijos lygiais ir atitinkamuose grupės subjektuose, kaip nustatyta KRD IV 109 straipsnyje. Kad būtų galima veiksmingai įvertinti ir palaikyti likvidumo pakankamumą visuose subjektuose, strategijos, rizikos valdymo procesai, sprendimų priėmimo tvarka ir metodikos bei prielaidos, taikomi kiekybiškai įvertinant likvidumą ir finansavimą, turi būti nuoseklūs per visą atitinkamą perimetrą.
38. Jeigu tam tikriems subjektams ar jų pogrupiams taikomos skirtingos nacionalinės nuostatos ir gairės dėl ILAAP, joms įgyvendinti tais grupės ar pogrupio lygmenimis gali reikėti taikyti kažkiek skirtingas strategijas. Tačiau įstaigos turėtų užtikrinti, kad dėl to kiekvienu atitinkamu lygmeniu, ypač grupės lygmeniu, vykdomo ILAAP veiksmingumas ir nuoseklumas nesumažėtų.
39. Jeigu vykdant tarpvalstybines operacijas susiduriama su skirtingais likvidumo (rizikos valdymo) reikalavimais įvairiose šalyse, ILAAP aukščiausiu konsolidavimo lygmeniu turėtų būti aiškiai įvardyta, kurie įvairiose šalyse galiojančio reglamentavimo skirtumai yra aktualūs. Apskritai, manoma, kad tokie reguliavimo skirtumai paveiktų tik pavienius įgyvendinimo aspektus, tokius kaip testavimo nepalankiausiomis sąlygomis parametrai, patvirtinimas, atskaitomybė ir pan., ir nekenktų bendro ILAAP taikymo nuoseklumui. Įstaiga taip pat turėtų konservatyviai ir galvodama apie rizikos ribojimą įvertinti kliūtis likvidumo pervedimams ir atsižvelgti į jas savo ILAAP.

2.1 pavyzdys:

Pagal riziką pakoreguotų veiklos rezultatų vertinimas

Bankas įtraukia likvidumo sąnaudas, naudą ir riziką į vidaus kainodaros, lėšų pervedimo kainodaros, veiklos rezultatų vertinimo ir naujų produktų tvirtinimo procesus visose reikšmingose verslo veiklos srityse (ir balansinėse, ir

¹⁹ Tačiau jeigu skiriasi ILAAP ir gaivinimo planavimo principai, gali skirtis ir numatyti valdymo veiksmai.

nebalansinėse) ir taip paskatas priimti su atskiromis verslo linijomis susijusią riziką suderina su dėl tose srityse vykdomos veiklos atsiradusiomis visos įstaigos likvidumo rizikos pozicijomis.

Tam įdiegiama patikima ILAAP valdymo sistema ir sąranga, kaip aprašyta skyriuje apie 1 principą.

2.2 pavyzdys: ILAAP suderinamumas su gaivinimo planais

Kad užtikrintų gaivinimo strategijos ir ILAAP suderinamumą, įstaigos turėtų išlaikyti nuoseklumą per visą galimo poveikio likvidumui kontinuumą ir derinti savo ILAAP ir gaivinimo planuose numatytus valdymo veiksmus. Konkrečiau tai reiškia, kad, pavyzdžiui, per ILAAP turėtų būti nuosekliai atsižvelgiama į likvidumo rodiklius, kurie numatyti gaivinimo plane ir pagal kuriuos nustatoma, ar smarkiai nemažėja (ir ar nenumatoma, kad sumažės) likvidumo kiekis ir ar smarkiai neblogėja (ir ar nenumatoma, kad pablogės) likvidumo kokybė. Įprastinėmis aplinkybėmis per ILAAP apskaičiuotas likvidumo lygis visada turėtų būti tam tikra apdairia suma didesnis už gaivinimo plane numatytų likvidumo rodiklių slenkstines ribas²⁰.

Analogiškai, ILAAP ir gaivinimo plane numatyti valdymo veiksmai taip pat turi būti suderinami: kai įstaiga numato panašius veiksmus ir savo gaivinimo plane, ir ILAAP, apskaičiuojant bendrą pajėgumą atgaivinti įstaigą gaivinimo priemonių veiksmingumas gali būti pervertintas, jeigu kai kurios iš tų priemonių jau buvo panaudotos per ILAAP. Todėl, kad gaivinimo priemonės ir ILAAP valdymo veiksmai nepersidengtų ir nebūtų dubliuojami, per ILAAP ėmusis reikšmingų valdymo veiksmų turėtų būti nedelsiant persvarstomas gaivinimo plane numatytų gaivinimo galimybių tinkamumas ir veiksmingumas.²¹

Pavyzdžiui, įstaigos galimybės pritraukti finansavimą susiklosčius aplinkybėms, kai įstaigą tenka gaivinti, gali labai sumažėti, jeigu įstaiga jau pritraukė finansavimo pagal savo ILAAP kitomis aplinkybėmis, negu numatytos gaivinimo plane. Tai gali turėti poveikio galimo pritraukti papildomo finansavimo tipui ir dydžiui, taip pat jo suteikimo sąlygoms.

Kita ILAAP ir gaivinimo planų sąsaja – atvirkštinis testavimas nepalankiausiomis sąlygomis. Šią priemonę įstaigos turėtų taikyti per ILAAP, kad įvertintų, kokioms nepalankioms sąlygoms susiklosčius jos patektų į padėtį, kai kiltų grėsmė jų gebėjimui laikytis pasirinkto verslo modelio (tad ir jų ILAAP tikslams). Rengiant gaivinimo planus „atvirkštinis testavimas nepalankiausiomis sąlygomis turėtų būti atskaitos taškas rengiant scenarijus, kurių poveikis būtų itin nepalankus, t. y. jiems susiklosčius įstaigos ar grupės verslo modelis taptų neperspektyvus, nebent būtų sėkmingai įgyvendintos gaivinimo priemonės“²². Be to, tiek ILAAP, tiek gaivinimo

²⁰ Daugiau apie tai – EBI gairėse dėl minimalaus kokybinių ir kiekybinių gaivinimo plano rodiklių sąrašo (EBA/GL/2015/02).

²¹ Taip pat žr. 2018 m. liepos mėn. ECB ataskaitą dėl gaivinimo planų.

²² Žr. EBI gairių dėl įvairių scenarijų, kurie turi būti įtraukti į gaivinimo planus, (EBA/GL/2014/06) 11 dalį.

planams rengti naudojamuose scenarijuose turėtų būti numatyti būtent tai konkrečiai įstaigai itin aktualūs įvykiai ir taikomasi į jos silpniausias vietas.

3 principas – įvairiais požiūriais užtikrinamas įstaigos likvidumo pakankamumą, ILAAP reikšmingai prisideda prie įstaigos tęstinumo

- (i) Užtikrinamas tinkamą padengimo likvidumu ir finansavimo lygį, ILAAP atlieka labai svarbų vaidmenį palaikant įstaigos tęstinumą. Kad taip būtų prisidėta prie įstaigos tęstinumo, įstaigos ILAAP turėtų būti proporcingas, ribojantis riziką ir konservatyvus, taip pat integruojantis du vienas kitą papildančius vidaus požiūrius.
- (ii) Įstaiga turėtų įdiegti ekonominį požiūrį, kuriuo remdamasi nustatytų ir kiekybiškai įvertintų visą reikšmingą riziką, galinčią neigiamai paveikti jos vidaus likvidumo poziciją.
- (iii) Pagal ekonominį požiūrį įstaiga turėtų užtikrinti, kad bet kokia rizika, galinti daryti įtaką jos likvidumo pozicijai, būtų pakankamai padengta vidaus likvidumu pagal įstaigos vidaus likvidumo pakankamumo sampratą. Tai apima vertinimą pagal patikimą bazinį scenarijų ir tinkamus, konkrečiai įstaigai pritaikytus nepalankius scenarijus pagal daugiametį likvidumo ir finansavimo planą ir bendrus įstaigos planavimo tikslus.
- (iv) Įstaiga turėtų įdiegti normatyvinį požiūrį, t. y. atlikti vertinimą, kaip įstaiga geba vidutiniu laikotarpiu nenutrūkstamai vykdyti visus jai taikomus su likvidumu susijusius teisės aktų ir priežiūrinius reikalavimus ir atlaikyti kitus išorinius finansinius suvaržymus.
- (v) Įstaiga turėtų turėti oficialų nenumatytų atvejų likvidumo planą, kuriame būtų aiškiai aprašytos priemonės likvidumo problemoms spręsti susidarius nepalankioms sąlygoms. Nenumatytų atvejų likvidumo plane turėtų būti aprašyta, kaip bus mažinamos įstaigos ILAAP nustatytos rizikos, ir nurodytas ryšys su įstaigos gaivinimo planu.

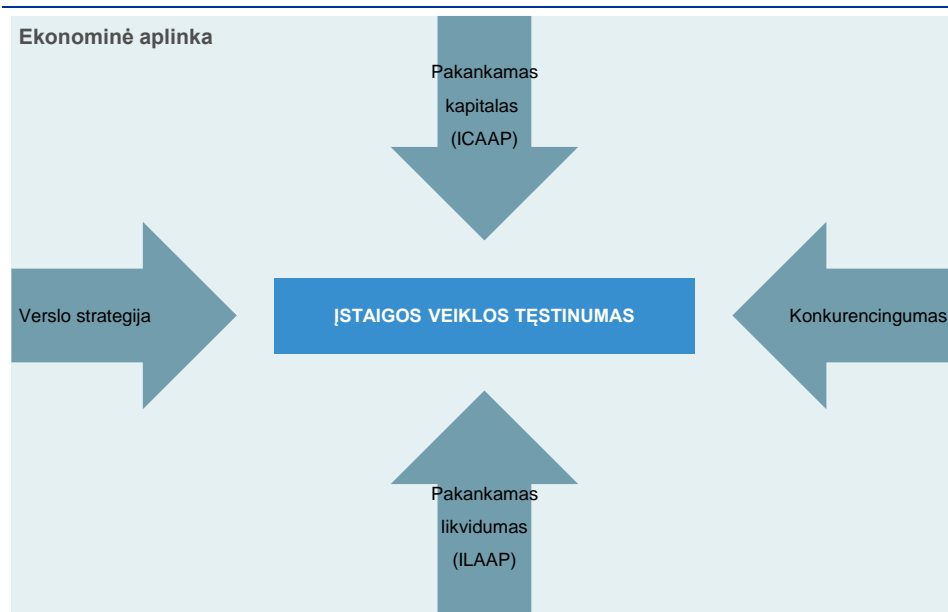
Tikslas: prisidėti prie įstaigos tęstinumo

- 40. ILAAP tikslas yra prisidėti prie įstaigos tęstinumo likvidumo požiūriu, t. y. užtikrinti, kad įstaiga turėtų pakankamai likvidumo, kad galėtų įvykdyti įsipareigojimus suėjus jų terminui, padengti savo riziką ir laikytis tvoros strategijos, net jeigu ir neigiamos aplinkybės daro jai poveikį ilgesnį laiką. Įstaiga turėtų šį tęstinumo tikslą įtraukti į savo RAF (kaip nurodyta skyriuje apie 2 principą) ir pagal savo ILAAP sistemą iš naujo įvertinti savo norimos prisiimti rizikos ir priimtinos rizikos limitus, atsižvelgdama į savo bendrus likvidumo suvaržymus ir į savo rizikos profilį bei silpnąsias vietas.

41. Įstaiga, atsižvelgdama į šiuos likvidumo suvaržymus, be teisės aktuose nustatyto minimumo ir priežiūrinio minimumo²³ bei vidaus likvidumo poreikių, papildomai turėtų apskaičiuoti ir apibrėžti tokius valdymo rezervus²⁴, kurie jai leistų tvariai laikytis savo strategijos. Siekdama trumpuoju laikotarpiu sudaryti pakankamus valdymo rezervus įstaiga turėtų atsižvelgti į, pavyzdžiui, rinkų, investuotojų ir sandorio šalių lūkesčius ir verslo modelio priklausomybę nuo gebėjimo išmokėti premijas, dividendus ir išmokas už papildomo 1 lygio kapitalo (AT 1) priemones. Valdymo rezervai turėtų būti sudaromi ne tik dėl minėtų išorinių suvaržymų, bet ir, pavyzdžiui, norint apsidrausti nuo likvidumo rodiklių prognozių nepasitvirtinimo ir galimų likvidumo rodiklių svyravimų rizikos, patenkinti įstaigos norimos prisiimti rizikos normas ir užsitikrinti šiek tiek lankstumo verslo sprendimų priėmimo srityje.

1 paveikslas

ILAAP prisideda prie įstaigos tęstinumo

Skaičiai ir matmenys pateikti tik kaip pavyzdžiai.

Ekonominis vidaus požiūris

42. Įstaiga turėtų savo likvidumo pakankamumą valdyti ir ekonominiu požiūriu, užtikrindama, kad rizika ir tikėtini netenkamų pinigų srautai būtų pakankamai padengti vidaus likvidumu atsižvelgiant į skyriuje apie 5 principą išdėstytus lūkesčius. Ekonominis likvidumo pakankamumas reiškia, jog įstaiga turi

²³ Valdymo rezervo samprata nebūtinai reiškia, kad papildomai prie galiojančio teisinio minimumo nustatomi nauji būtino minimalaus likvidumo reikalavimai. Nors paprastai valdymo rezervas turėtų būti didesnis už nulį, teoriškai įstaiga gali gebėti įrodyti, kad, priklausomai nuo vertinamo scenarijaus, net ir nuliui lygus valdymo rezervas leistų jai tvariai laikytis savo verslo modelio.

²⁴ Šiame vadove vartojama sąvoka „valdymo rezervas“ reiškia ne prienamą likvidumą (galimą gauti likvidumą), o likvidumą, kurį, įstaigos nuomone, ji turi turėti, kad galėtų tvariai laikytis savo verslo modelio.

pakankamai vidaus likvidumo, kad visada galėtų padengti riziką bei tikėtinus netenkamų pinigų srautus ir įgyvendinti savo strategiją. Pagal šį požiūrį įstaiga likvidumo poreikį turėtų įvertinti tiek, kad pakaktų visam diapazonui rizikų, galinčių padaryti reikšmingą poveikį jos likvidumo pozicijai, padengti, atsižvelgdama į pinigų srautus ir taikytiną likvidžiojo turto likvidacinę vertę. Įstaiga turėtų valdyti ekonominę riziką ir tinkamai ją įvertinti pagal savo testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programą ir likvidumo pakankamumo stebėsenos tvarką.

43. Kiek vidaus likvidumo reikia tikėtiniems ir galimiems nenumatytiems netenkamų pinigų srautams dengti, įstaiga turėtų nustatyti, kiekybiškai įvertinti ir rezervuoti pagal pačios procesus ir metodikas, laikydamosi proporcingumo principo. Įstaiga turėtų atlikti rizikos kiekybinį įvertinimą pagal tam tikru atskaitos momentu esančią padėtį. Šis įvertinimas turėtų būti papildytas vidutinio laikotarpio perspektyviniu likvidumo pakankamumo vertinimu, kuriame būtų atsižvelgiama į būsimums pokyčius, pavyzdžiui, išorinės aplinkos pokyčius. Vertindamos finansavimo poziciją įstaigos turėtų vertinti bent trejų metų laikotarpį, o vertindamos likvidumo poziciją – reikiamos trukmės laikotarpį.
44. Todėl turimą likvidumą įstaiga turėtų vertinti atsižvelgdama ne tik į likvidumo poreikius vykdant kasdienę veiklą ir finansavimo planavimą pagal bazinį scenarijų, bet ir į nepalankių scenarijų rezultatus²⁵. Kai tinka, taikomos prielaidos turėtų būti suderintos su gaivinimo planu.
45. Įstaiga turėtų panaudoti ekonominio likvidumo pakankamumo vertinimo rezultatus ir parametrus vykdydama strateginį ir veiklos valdymą ir atlikdama norimos priimti rizikos sprendžiant klientų (kai stabdoma nauja komercinė veikla, reikalaujama skolinio įsipareigojimo grąžinimo sutartyje nustatytu laiku nenumatant refinansavimo ir kt.) ir rinkų klausimus (skubaus pardavimo ir kiti veiksmai, turintys poveikio vertinimui rinkoje) bei verslo strategijų peržiūras. Be riziką ribojančios vidaus likvidumo atsargų sąvokos apibrėžties²⁶ ir rizikos kiekybinio įvertinimo, įstaiga turėtų apibrėžti ir ekonominio likvidumo pakankamumo sampratą, leidžiančią jai išlikti ekonomiškai gyvybingai ir vykdyti savo strategiją. Į šią sampratą įeina ir valdymo procesai, skirti laiku nustatyti būtinybę imtis veiksmų, skirtų padengti galinčius susidaryti vidaus likvidumo trūkumus, ar kitų veiksmingų priemonių (pvz., padidinti likvidumo atsargas, pakeisti pinigų srautų pobūdį).

Normatyvinis vidaus požiūris

46. Normatyvinis požiūris – tai įstaigos gebėjimo nenutrūkstamai vykdyti visus jai taikomus su likvidumu susijusius (kiekybinius) teisės aktų ir priežiūrinius reikalavimus ir atlaikyti kitus išorinius finansinius suvaržymus daugiametis vertinimas.

²⁵ Išsamiau apie nepalankių scenarijų nepalankumą – skyriuje apie 7 principą.

²⁶ Lūkesčiai dėl vidaus likvidumo atsargų išdėstyti skyriuje apie 5 principą.

47. Pagal normatyvinį požiūrį turėtų būti atsižvelgiama į visus aspektus, planuojamu laikotarpiu galinčius daryti poveikį atitinkamiems teisės aktuose nustatytiems rodikliams, įskaitant gaunamų pinigų srautus, netenkamų pinigų srautus ir likvidumo atsargas. Todėl, nors jo rezultatai išreiškiami teisės aktuose nustatytais parametrais, normatyvinis požiūris neapsiriboja vien tik prielaidomis, kuriomis remiantis apskaičiuojami 1 ramsčio koeficientai. Vertinama savo likvidumo pakankumą normatyviniu požiūriu įstaiga turėtų atsižvelgti į prielaidas, kuriomis ji remiasi taikydama ekonominį požiūrį 1 ramsčio koeficientams apskaičiuoti²⁷, kaip paaiškinta 3.1 pavyzdyje.
48. Įstaiga turėtų turėti gerą likvidumo ir finansavimo planą, suderintą su jos strategijomis, norima prisiimti rizika ir likvidumo ištekliais, ir nuolat jį atnaujinti. Likvidumo ir finansavimo plane turėtų būti pateiktos bent trejų metų²⁸ (finansavimo pozicijos atveju²⁹) arba reikiamos trukmės laikotarpio (likvidumo pozicijos atveju) prognozės pagal bazinį ir nepalankiuosius scenarijus. Rengdama tas prognozes įstaiga turėtų atsižvelgti į ekonominį požiūrių įvertintą ekonominę padėtį. Įstaiga turėtų įvertinti ir būsimų teisinių, reguliavimo ir apskaitos reikalavimų pokyčių poveikį³⁰ ir priimti pagrįstą ir motyvuotą sprendimą, kaip į juos atsižvelgti likvidumo ir finansavimo plane.
49. Įstaiga vertindama tikėtiną pagrindinių normatyvinių ir ekonominių vidaus parametrų raidą pagal neigiamus vykdomos veiklos lūkesčių pokyčius turi įvertinti šių parametrų lygį esant nepalankioms sąlygoms, atsižvelgdama į norimos prisiimti rizikos pareiškime apibrėžtas vidaus ribas. Tai nereiškia, kad esant ypatingai nepalankioms sąlygoms įstaiga turi laikytis padengimo likvidžiuoju turtu rodiklio (angl. *liquidity coverage ratio*, LCR). Tačiau įstaiga turėtų apsibrėžti koncepciją, leidžiančią jai išlikti gyvybingai ir vykdyti savo strategiją, pavyzdžiui, imantis konkrečių veiksmų (pakeičiant likvidumo profilį), kaip numatyta jos parengtose prognozėse. Be to, tai reiškia, kad įstaiga turėtų stebėti galimą LCR sumažėjimą tokiomis sąlygomis ir jį susieti su savo norima prisiimti rizika, nenumatytą atvejų likvidumo planu ir gaivinimo planu.

Ekonominio ir normatyvinio požiūrių tarpusavio sąveika

50. 2 paveiksle apžvelgti aspektai, priemonės ir rezultatai, į kuriuos turėtų būti atsižvelgiama vertinant likvidumo ir finansavimo pozicijas ekonominiu ir normatyviniu požiūriais. Nors skaičiavimai rengiant prognozes normatyviniu

²⁷ Tokios pačios logikos laikomasi apskaičiuojant kompetentingos institucijos SREP sprendimuose nustatytus koeficientus (pvz., minimalų „išgyvenimo“ laikotarpį).

²⁸ Išsamaus finansavimo plano laikotarpį pasirenka pati įstaiga, tačiau jis turėtų būti ne trumpesnis negu treji metai. Be to, savo strateginiuose planuose įstaigos turėtų proporcingai atsižvelgti ir į ilgesnio laikotarpio pokyčius, jeigu jie gali turėti reikšmingą poveikį.

²⁹ Likvidumo ir finansavimo planus galima išdėstyti viename dokumente.

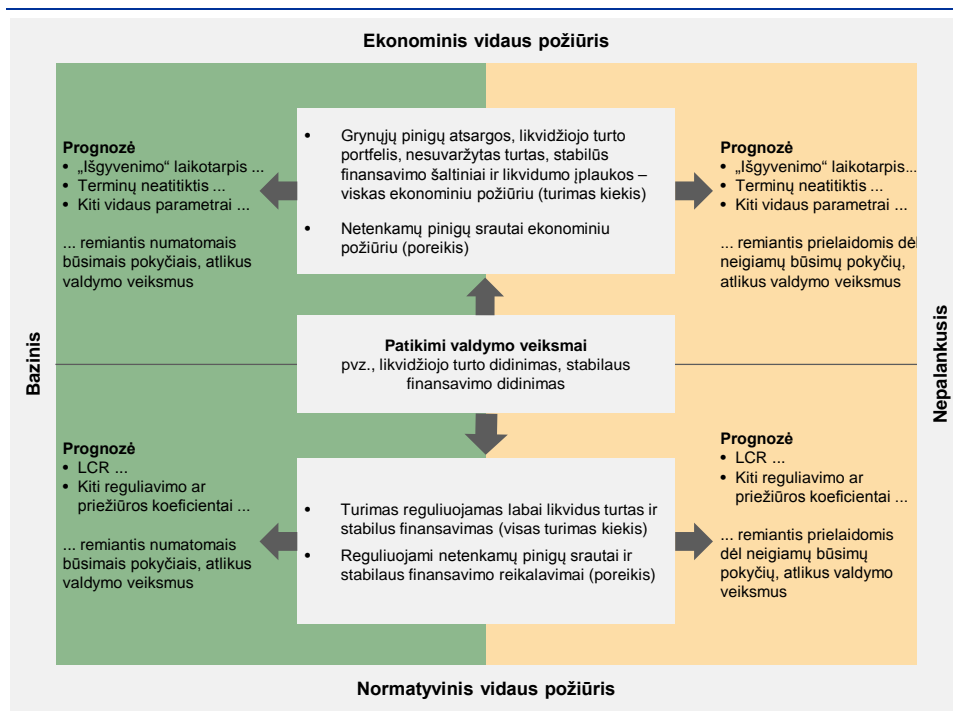
³⁰ Įstaiga konkrečius pokyčius gali traktuoti skirtingai, priklausomai nuo jų tikimybės ir galimo poveikio masto. Pavyzdžiui, kai kurie pokyčiai gali atrodyti mažai tikėtini, tačiau, jeigu įvyktų, turėtų tokį didelį poveikį įstaigai, kad ji turėtų parengti priemonių planą nenumatytiems atvejams. Kiti, labiau tikėtini, reguliavimo pokyčiai turėtų būti numatyti pačiame likvidumo ir finansavimo plane. Vienas iš pavyzdžių – grynojo pastovaus finansavimo rodiklio (NSFR) įgyvendinimas.

požiūriu atliekami mechaniškai laikantis 1 ramsčio nuostatų, įstaiga vis dėlto turėtų nusistatyti savo poziciją dėl naudotų scenarijų ir jų poveikio prognozuojamoms 1 ir 2 ramsčių vertėms. Įstaiga turėtų pasirinkti tinkamus scenarijus ir pagal ekonominį požiūrį ir nustatyti jų poveikį atitinkamoms prognozėms. Be to, pagal ekonominį požiūrį įstaiga taip pat turėtų nusistatyti tinkamas visų pasiūlos, paklausos ir perviršio skaičiavimo metodikų prielaidas ir matus. Vertinimui pagal abu požiūrius naudojant skirtingas metodikas, matus ir prielaidas gali būti gaunami labai skirtingi rezultatai, net jei taikomas tas pats scenarijus.

51. Tas pats pasakytina ir apie likvidumo valdymo veiksmus, į kuriuos atsižvelgiama planuojant likvidumą arba finansavimą pagal abu požiūrius. Be to, rezultatai gali skirtis net ir taikant tą patį požiūrį, priklausomai nuo to, koks scenarijus vertinamas. 2 paveiksle pavaizduota, kad tie patys likvidumo valdymo veiksmai gali iš esmės skirtis savo poveikiu priklausomai nuo taikomo požiūrio ar scenarijaus. Planuodama likvidumą ir finansavimą įstaiga turėtų į tai atsižvelgti ir užtikrinti, kad prielaidos, kuriomis pagrįsti likvidumo valdymo veiksmai pagal abu požiūrius, būtų suderinamos tarpusavyje.

2 pav.

Skirtingas patikimų likvidumo valdymo veiksmų poveikis priklausomai nuo taikomo požiūrio ir scenarijaus (aiškinamasis pavyzdys)

Skaičiai ir matmenys pateikti tik kaip pavyzdžiai.

52. Jeigu įstaiga savo likvidumo ir finansavimo plane numato kokius nors valdymo veiksmus, ji turėtų pagal atitinkamus scenarijus įvertinti tokių veiksmų tikimybę ir tikėtiną poveikį ir skaidriai nurodyti kiekvieno tokio veiksmo kiekybinį poveikį prognozuojamiems skaičiams.

53. Ekonominis ir normatyvinis požiūriai turėtų vienas kitą papildyti ir būti integruoti į visą reikšmingą verslo veiklą bei sprendimus, kaip nurodyta skyriuje apie 2 principą.
54. Įstaiga turėtų ne tik įsivertinti dabartinį gebėjimą vykdyti likvidumo įsipareigojimus, bet ir turėti aiškų ir glaustą planą, numatantį, kokių veiksmų reikia imtis, kai kyla sunkumų vykdant įsipareigojimus, suėjus jų terminui. Todėl į ILAAP turėtų būti įtraukta išsami informacija apie nenumatytų atvejų likvidumo priemones (t. y. nenumatytų atvejų likvidumo planas), kurių gali būti imamasi, įskaitant nenumatytų atvejų likvidumo, kurį būtų galima surinkti susidarius nepalankios sąlygoms, dydį; laiko, per kurį būtų įgyvendintos priemonės, tarpą; galimą neigiamą poveikį (pelno (nuostolio) ataskaitai, reputacijai, verslo modelio perspektyvumui ir kt.) ir priemonių visiško įgyvendinimo esant nepalankioms sąlygoms tikėtinumą. Nenumatytų atvejų likvidumo priemonės turėtų būti suderinamos su ILAAP nustatytais ir kiekybiškai įvertintomis rizikomis. Įstaiga (savo ILAAP sąraangoje) turėtų nustatyti aiškų ryšį tarp nenumatytų atvejų likvidumo plano ir gaivinimo plano likvidumo dalies ir apibrėžti, koks yra jų ryšys su rizikomis, nustatomomis nuolat, kaip aprašyta pirmiau, ir esant nepalankioms sąlygoms.

3.1 pavyzdys

Ekonominis požiūris papildo normatyvinį

Vertindama ekonominiu požiūriu ir remdamasi vidaus metodais įstaiga įvertina netenkamų pinigų srautus, susidarančius iš skirtingų rūšių produktų.

Pavyzdžiui, pagal ekonominį požiūrį įstaiga taiko visapusišką metodą mažmeniniams indėliams, kuriems taikomi didesni netenkamų pinigų srauto koeficientai, (mažiau stabiliems mažmeniniams indėliams) nustatyti ir atitinkamiems netenkamų pinigų srauto koeficientams apskaičiuoti³¹.

Gauti rezultatai naudojami numatant likvidumo atsargas ekonominiu požiūriu. Be to, ši informacija naudojama netenkamų pinigų srauto per 30 dienų laikotarpį koeficientui kiekybiškai įvertinti normatyviniu požiūriu. Tam įstaiga naudojami visa turima informacija, gaunama ekonominiu požiūriu apskaičiuojant LCR.

4 principas – vykdant ILAAP nustatomos visos reikšmingos rizikos ir į jas atsižvelgiama

- (i) Įstaigos pareiga – įdiegti reguliaraus visų reikšmingų rizikų, su kuriomis ji susiduria arba gali susidurti ekonominiu ir normatyviniu požiūriais, nustatymo

³¹ Pagal 2014 m. spalio 10 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 2015/61, kuriuo dėl kredito įstaigoms taikomo padengimo likvidžiuoju turtu reikalavimo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 (OL L 11, 2015 1 17, p. 1) 25 straipsnio 2 ir 3 dalis.

procesą. Dėl visų reikšmingomis įvardytų rizikų turi būti imamos priemonių visose ILAAP grandyse, atsižvelgiant į vidaus rizikos klasifikavimo sistemą.

- (ii) Įstaiga turėtų, vadovaudamasi savo taikoma reikšmingumo apibrėžtimi, reikšmingas rizikas nustatyti bent kartą per metus ir daryti tai visapusiškai ir aprėpdama visus atitinkamus juridinius subjektus, verslo linijas ir pozicijas. Rizikos nustatymo proceso pabaigoje turėtų būti sudaromas išsamus vidaus rizikos sąrašas.
- (iii) Finansinio ir nefinansinio dalyvavimo, patronuojamųjų įmonių ir kitų susijusių subjektų atveju įstaiga turėtų nustatyti pagrindines reikšmingas rizikas, su kuriomis ji susiduria arba gali susidurti, ir į jas atsižvelgti savo ILAAP.
- (iv) Įstaiga turėtų arba padengti visas reikšmingomis įvardytas rizikas pakankamu likvidumu, arba dokumentuoti likvidumo neatidėjamą pateisinančią priežastį.

Rizikos nustatymo procesas

- 55. Įstaiga turėtų reguliariai nustatyti visas reikšmingas rizikas ir jas įtraukti į išsamų vidaus rizikos sąrašą. Vadovaudamasi savo taikoma reikšmingumo apibrėžtimi įstaiga turėtų užtikrinti, kad rizikos sąrašas būtų nuolat atnaujinamas. Šis aprašas turėtų būti atnaujinamas ne tik reguliariai (bent kartą per metus), bet ir bet kada, kai tik atsiranda jame dar nenurodytų naujų reikšmingų rizikų, pavyzdžiui, įdiegus naują produktą arba išplėtus kurią nors veiklos sritį.
- 56. Rizikos nustatymo procesas turėtų būti visapusiškas ir pagrįstas tiek normatyviniu, tiek ekonominiu požiūriais. Vykdydama perspektyvinį likvidumo pakankamumo vertinimą įstaiga turėtų atsižvelgti ne tik į tuo metu esančias rizikas, bet ir į visas rizikas ir jų koncentraciją (tos pačios rūšies ir įvairių rūšių rizikos)³², galinčias kilti dėl įstaigos strategijų įgyvendinimo arba dėl aplinkos, kurioje įstaiga veikia, pokyčių.
- 57. Rizikos nustatymo procesas turėtų būti visuminis, t. y. pirmiausia nustatoma visa rizika, neatsižvelgiant į konkrečius metodus, skirtus pagrindinei rizikai sumažinti. Tuomet įstaiga turėtų įvertinti tokių mažinimo būdų veiksmingumą³³.
- 58. Nustatydamą riziką įstaiga turėtų nustatyti savo turimas šešėlinės bankininkystės subjektų pozicijas, visas dėl jų galinčias kilti rizikas ir galimą jų poveikį, kaip numatyta EBI gairėse dėl šešėlinės bankininkystės subjektų pozicijų ribų (EBA/GL/2015/20).
- 59. Kurių rūšių rizika turėtų būti laikoma reikšminga ir kurios reikšmingos rizikos turi būti dengiamos likvidumu, sprendžia valdymo organas. Turi būti pagrindžiama, kodėl kai kurių rūšių rizika, su kuria įstaiga susiduria, nėra laikoma reikšminga.

³² T. y. koncentracijos rizika rizikos rūšių viduje (angl. *intra-risk concentrations*) ir koncentracijos rizika tarp skirtingų rizikos rūšių (angl. *inter-risk concentrations*).

³³ Visuminis turėtų būti tik rizikos nustatymo procesas. Apskaičiuodamos, kiek likvidumo joms reikia rizikai padengti, įstaigos į rizikos mažinimo būdus neturėtų neatsižvelgti.

Rizikos sąrašas

60. Įstaigos turi turėti savo vidaus rizikos klasifikavimo sistemą, pagal kurią rengtų vidaus rizikos sąrašą. Įstaigos neturėtų vadovautis vien tik teisės aktuose nustatyta rizikos klasifikavimo sistema.
61. Į rizikos sąrašą įstaigos turėtų įtraukti pagrindines rizikas, jeigu jos yra reikšmingos ir susijusios su jų finansiniu ir nefinansiniu dalyvavimu, patronuojamosiomis įmonėmis ir kitais susijusiais subjektais (pvz., grupės vidaus rizika, rizika reputacijai, operacinė rizika, rizika, susijusi su patikinimo laiškais, ir kt.).
62. Vadovaudamasi proporcingumo principu įstaiga turėtų tikrinti ne tik su dalyvavimu susijusias rizikas, bet taip pat nustatyti, suprasti ir kiekybiškai įvertinti reikšmingas pagrindines rizikas ir į jas atsižvelgti savo vidaus rizikos klasifikavimo sistemoje, nesvarbu, ar atitinkami subjektai patenka į prudencinį perimetrą, ar ne. Pagrindinių rizikų analizės išsamumas turėtų priklausyti nuo verslo veiklos ir rizikos valdymo metodo.
63. Įstaiga turėtų stebėti visus atitinkamus produktus, klientus, sutartis (galimus pagrindus imtis veiksmų) atsižvelgdama į jų terminus ir elgseną įvairiais nagrinėjamais laikotarpiais, įskaitant tą pačią dieną. Tokios rizikos gali kilti, pavyzdžiui, padidėjus netenkamų pinigų srautams, sumažėjus gaunamų pinigų srautams arba sumažėjus likvidžiojo turto likvidacinei vertei. Tokiu atveju turėtų būti nagrinėjamos tiek balansinės, tiek nebalansinės pozicijos, įskaitant nenumatytų atvejų likvidumo poveikį, pasireiškiantį dėl užstato vertės ir įkaito vertės išlaikymo prievolių vykdymo, įvykus pokyčiams rinkoje arba sumažinus savo kreditingumo rodiklį (įskaitant savanorišką nuosavos skolos išpirkimą siekiant vėliau užsitikrinti prieigą prie rinkos).
64. Pavyzdys galėtų būti naujoviškos finansavimo priemonės su išankstinio išpirkimo galimybe, keičiančia finansavimo trukmę (neapsiribojama vien tik atsinaujinančiais indėliais (angl. *evergreen deposits*) ir atpirkimo sandoriais), kurios yra nustatytinos ir vertintinos kaip galimos nenumatytų atvejų likvidumo rizikos šaltinis. Kitas pavyzdys – užtikrinimo priemone padengti apsikeitimo sandoriai, galintys veikti likvidžiojo turto atsargų dydį ir sudėtį. Bet kokia galima grėsmė, kylanti vykdant tokius sandorius, turėtų būti aiškiai apibrėžta ir įtraukta į rizikos rodiklių sąrašą.
65. Jei vykdoma tarpvalstybinė veikla, į ILAAP turėtų būti įtrauktas kliūčių, kylančių pervedant likvidumą iš vieno juridinio subjekto, šalies ar valiutos į kitą, įvertinimas ir kiekybinis tokių kliūčių poveikio likvidumo prieinamumui visoje grupėje įvertinimas.
66. ILAAP turėtų būti užtikrinamas patikimas procesas, skirtas nustatyti, kurios valiutos yra laikomos reikšmingomis dėl likvidumo rizikos ir (arba) finansavimo rizikos, ir joms stebėti. Įstaiga turėtų aiškiai apibrėžti bet kokią reikšmingą riziką, įskaitant su tarpvalstybine veikla susijusią riziką, dėl kurios būtų (iš dalies) prisiimama likvidumo arba finansavimo rizika kita valiuta nei ta, kuria laikomos

atitinkamo likvidaus turto atsargos. Tokia rizika tiek įprastomis sąlygomis (balanso pozicijos ir valiutų skirtumai), tiek nepalankiomis sąlygomis (likvidžio turto likvidacinė vertė užsienio valiuta, palyginti su grynaisiais netenkamų pinigų srautais užsienio valiuta nepalankiomis sąlygomis) visomis reikšmingomis laikomomis valiutomis turėtų būti kiekybiškai įvertinta ILAAP.

5 principas – vidaus likvidumo atsargos yra aukštos kokybės ir aiškiai apibrėžtos; vidaus stabilūs finansavimo šaltiniai yra aiškiai apibrėžti

- (i) Įstaiga turėtų apibrėžti, įvertinti ir išlaikyti vidaus likvidumo atsargas bei stabilius finansavimo šaltinius, vertindama ekonominiu požiūriu. Vidaus likvidumo atsargų apibrėžtis turėtų atitikti įstaigos ekonominio likvidumo pakankamumo sampratą ir būti suderinama su vidaus rizikos kiekybiniu įvertinimu³⁴.
- (ii) Vidaus likvidumo atsargos turėtų būti geros kokybės, apibrėžtos konservatyviai ir galvojant apie rizikos ribojimą. Įstaiga, darydama prielaidą, kad veiklą tęs, turėtų gebėti aiškiai parodyti, kaip ji vidaus likvidumu galės padengti rizikas ir užtikrinti veiklos tęstinumą.
- (iii) Finansavimo šaltiniai turėtų būti stabilūs siekiant užtikrinti, kad verslo veikla galėtų būti toliau vykdoma ir ilgesniu laikotarpiu.

Vidaus likvidumo atsargų apibrėžtis

67. Vertindama savo likvidumo pakankumą įstaiga turėtų apibrėžti, vadovaudamasi riziką ribojančiu ir konservatyviu požiūriu, kuris turtas ir būsimi gaunamų pinigų srautai gali būti naudojami likvidumo poreikiams tenkinti. Tokia vidaus apibrėžtis turėtų būti grindžiama likvidumo šaltinių naudojimo likvidumui gauti įprastomis ir nepalankiomis sąlygomis tikimybe. Įstaiga turėtų nusistatyti aiškia vidaus poziciją dėl pageidaujamos likvidaus turto atsargų, naudojamų likvidumo rizikai padengti, sudėties. Visų pirma, įstaiga turėtų diferencijuoti turtą, kuris ir nepalankiomis sąlygomis greičiausiai išliks likvidus, ir turtą, naudotiną tik likvidumui iš centrinio banko gauti. Turėtų būti nustatytos abiejų sudedamųjų dalių ribos aiškiai susiejant tikslinį likvidaus turto atsargų dydį su likvidumo rizikomis, galinčiomis pasireikšti įvairiais laikotarpiais, atsižvelgiant į mažiausiai vieno metų laikotarpį.

³⁴ Europos bankininkystės priežiūros institucijų komiteto (CEBS) gairėse dėl likvidumo atsargų ir išgyvenimo laikotarpių vidaus likvidumo atsarga apibrėžiama kaip „perteklinis likvidumas, kuriuo, iškilus likvidumo problemoms, galima tiesiogiai pasinaudoti per nurodytą trumpą laikotarpį“, t. y. likvidumo atsvaros pajėgumas trumpu laikotarpiu pagal testavimo nepalankiausiomis aplinkybėmis scenarijų. Likvidumo atsarga turėtų būti nustatyta trimis lygmenimis: pagal nepalankiausio scenarijaus nepalankumo lygį ir ypatumus, tai, koks laikotarpis laikomas išgyvenimo laikotarpiu, ir atsargas sudarančio turto ypatumus.

Vidaus stabilių finansavimo šaltinių apibrėžtis

68. Savo finansavimo tvarumui įvertinti įstaiga, vadovaudamasi riziką ribojančiu ir konservatyviu požiūriu, turėtų apibrėžti, kurie finansavimo šaltiniai gali būti laikomi stabiliais. Todėl atsižvelgdama į prielaidas dėl elgsenos dėsningumų ji turėtų nusistatyti aiškią vidaus poziciją dėl indėlių nejudumo ir (elgsenos dėsningumų nulemtu) pinigų srautų profilio. Įstaiga turėtų įvertinti savo finansavimo profilio stabilumą atsižvelgdama į finansavimo teikėjų, rinkų ir produktų įvairovę arba koncentraciją ir įvertinti savo prieigą prie rinkos, tiksliau – apimtį ir kainos aspektus, atsižvelgdama į esamą turto suvaržymą ir į prognozuojamus su tuo susijusius pokyčius įgyvendinant finansavimo planą.

6 principas – ILAAP rizikos kiekybinio įvertinimo metodikos yra tinkamos, nuoseklios ir patvirtintos nepriklausomų ekspertų

- (i) Įstaiga yra atsakinga už jos specifiką atitinkančių rizikos kiekybinio įvertinimo metodikų diegimą ir taikymą tiek ekonominiu, tiek normatyviniu požiūriais. Be to, įstaiga turėtų taikyti tinkamas kiekybinio įvertinimo metodikas galimiems likvidumo ir finansavimo pozicijos pokyčiams nustatyti pagal nepalankiuosius scenarijus. Abiem požiūriais įstaiga turėtų taikyti aukštą konservatyvumo lygį, siekiant užtikrinti, kad būtų tinkamai atsižvelgiama į retų ir (arba) mažos tikimybės, bet didelio poveikio įvykių tikimybę.
- (ii) Pagrindiniai parametrai ir prielaidos turėtų būti taikomi nuosekliai visoje grupėje ir įvairioms rizikos rūšims. Visos rizikos kiekybinio įvertinimo metodikos turėtų būti tvirtinamos nepriklausomų vidaus ekspertų. Įstaiga turėtų įdiegti ir taikyti veiksmingą duomenų kokybės užtikrinimo sistemą.

Visapusiškas rizikos kiekybinis įvertinimas

69. ILAAP turėtų padėti užtikrinti, kad rizika, su kuria įstaiga susiduria arba gali susidurti, būtų tinkamai kiekybiškai įvertinama. Įstaiga turėtų taikyti jos specifiką atitinkančias rizikos kiekybinio įvertinimo metodikas (pvz., jos turėtų būti suderinamos su įstaigos norima prisiimti rizika, rinkos lūkesčiais, verslo modeliu, rizikos profiliu, įstaigos dydžiu ir veiklos sudėtingumu).
70. Rizika neturėtų būti neįtraukiama į vertinimą dėl to, kad ją sudėtinga kiekybiškai įvertinti arba kad nėra reikalingų duomenų³⁵. Jei taip būtų, įstaiga turėtų nustatyti pakankamai konservatyvius rizikos rodiklius atsižvelgdama į visą

³⁵ Rizikoms, kurias sudėtinga kiekybiškai įvertinti (pvz., trūksta duomenų arba nėra nusistovėjusių kiekybinio vertinimo metodikų), įstaiga turėtų parengti specialias metodikas, pagal kurias būtų kiekybiškai vertinama (taip pat ir remiantis ekspertine nuomone) rizika.

reikalingą informaciją ir užtikrindama, kad rizikos kiekybinio įvertinimo metodikos būtų pasirenkamos tinkamai ir nuosekliai³⁶.

71. Pagrindiniai parametrai ir prielaidos apima, *inter alia*, patikimumo lygius ir prielaidas scenarijui sudaryti.

Konservatyvumo lygis

72. Rizikos kiekybinio įvertinimo metodikos ir prielaidos, taikomos pagal ekonominį ir normatyvinį požiūrius, turėtų būti patikimos, pakankamai stabilios, grindžiamos rizikos vertinimu ir pakankamai konservatyvios, kad būtų galima kiekybiškai įvertinti retai susidarantčius netenkamų pinigų srautus. Jeigu kyla neaiškumų dėl kiekybinio rizikos vertinimo metodikos, reikėtų vadovautis didesnio konservatyvumo principu.

Rizikos kiekybinio įvertinimo metodikų pasirinkimas

73. Taikyti tinkamas rizikos kiekybinio įvertinimo ir prognozių rengimo metodikas yra pačios įstaigos pareiga. Šiame vadove nenurodoma, kokią kiekybinio įvertinimo metodiką privaloma arba draudžiama taikyti. Tai reiškia, kad nėra iš anksto nustatyta, ar, pavyzdžiui, įstaiga rizikai, su kuria ji susiduria arba gali susidurti, kiekybiškai įvertinti turėtų taikyti 1 ramsčio metodikas, atnaujintas, pavyzdžiui, atsižvelgiant į koncentracijos riziką, testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus arba kitas metodikas, pavyzdžiui, pagrįstas įvairiais scenarijais.
74. Taikomos metodikos turėtų būti suderintos tarpusavyje, taip pat su taikomu požiūriu ir likvidumo bei stabilaus finansavimo apibrėžtimis. Rizikas, su kuriomis įstaiga susiduria, metodikos turėtų aprėpti tinkamai ir pakankamai konservatyviai, kartu laikantis proporcingumo principo. Tai reiškia, kad, pavyzdžiui, didelės arba sudėtingesnės struktūros įstaigos arba įstaigos, kurios susiduria su sudėtingesnių rūšių rizika, turėtų taikyti sudėtingesnes rizikos kiekybinio įvertinimo metodikas, kad galėtų tinkamai įvertinti rizikas.
75. Tačiau įstaiga neturėtų įdiegti tokių rizikos kiekybinio įvertinimo metodikų, kurias ji ne visiškai supranta ir kurių dėl šios priežasties nenaudotų savo vidaus rizikos valdymo ir sprendimų priėmimo procesuose. Įstaiga turėtų gebėti pagrįsti, kad metodikos yra tinkamos atsižvelgiant į jos specifiką ir rizikos profilį. Kai naudojami pardavėjų modeliai, jie neturėtų būti perimami mechaniškai; jie turėtų įstaigai tikti ir įstaiga turėtų juos visiškai suprasti ir pritaikyti prie savo verslo ir rizikos profilio specifikos.

³⁶ Rizikos, kurias sudėtinga kiekybiškai įvertinti, turėtų būti apskaičiuojamos nuosekliai, o rezultatus turėtų būti galima palyginti, kiek tai įmanoma, su bendromis rizikos apskaičiavimo prielaidomis. Įstaiga turėtų užtikrinti, kad į tokias rizikas būtų tinkamai atsižvelgiama vykdant rizikos valdymą ir rizikos kontrolę, nepriklausomai nuo to, ar jos kiekybiškai įvertinamos taikant tradicinius modelius ar scenarijų analizę, ar remiantis kitais įverčiais.

Duomenų kokybė

76. Įstaiga turėtų taikyti tinkamus procesus ir kontrolės mechanizmus duomenų kokybei užtikrinti³⁷. Duomenų kokybės užtikrinimo sistema turėtų padėti užtikrinti, kad informacija apie riziką būtų patikima ir kad ja remiantis būtų galima priimti pagrįstus sprendimus; be to, į ją turėtų būti įtraukti visi aktualūs rizikos duomenys ir duomenų kokybės kriterijai.

Nepriklausomas patvirtinimas

77. ILAAP rizikos kiekybinio įvertinimo metodikas turėtų reguliariai tvirtinti nepriklausomi vidaus³⁸ ekspertai proporcingai vadovaudamiesi principais, kuriais pagrįsti atitinkami 1 ramsčio vidaus modeliams taikomi standartai, ir atsižvelgdami į kiekybiškai įvertintų rizikų reikšmingumą bei rizikos kiekybinio įvertinimo metodikos sudėtingumą.
78. Priklausomai nuo įstaigos dydžio ir veiklos sudėtingumo, įmanomi įvairūs organizaciniai sprendimai, kaip užtikrinti, kad rizikos kiekybinio įvertinimo metodikos rengimas ir tvirtinimas būtų vienas nuo kito nepriklausomi procesai. Vis dėlto turėtų būti paisoma įvairių lygių kontrolę užtikrinančių principų, t. y. nepriklausomas patvirtinimas neturėtų būti atliekamas vidaus auditorių.
79. Bendros patvirtinimo išvados turėtų būti teikiamos vyresniajai vadovybei ir valdymo organui, naudojamos reguliariai peržiūrint ir koreguojant kiekybinio įvertinimo metodikas ir vertinant likvidumo pakankumą.

6.1 pavyzdys

Nepriklausomo patvirtinimo organizavimas

Kad užtikrintų nepriklausomą ir proporcingą ILAAP rizikos kiekybinio įvertinimo metodikų patvirtinimą, įstaiga turėtų vadovautis ECB vadovo dėl vidaus modelių dalies „Bendri klausimai“ projektu.

Priklausomai nuo jos rizikų pobūdžio, masto ir sudėtingumo, įstaiga gali, pavyzdžiui, taikyti kurį nors iš toliau išvardytų metodikos patvirtinimo funkcijos atskyrimo nuo metodikos rengimo (t. y. nuo rizikos kiekybinio įvertinimo metodikos planavimo, kūrimo, diegimo ir taikymo stebėsenos) būdų:

- Šias dvi funkcijas vykdo du atskiri padaliniai, atskaitingi skirtingiems vyresniosios vadovybės nariams;

³⁷ Į duomenų kokybės sąvoką patenka, pavyzdžiui, duomenų išsamumas, tikslumas, nuoseklumas, savalaikiškumas, unikalumas, tikrumas ir atsekamumas. Daugiau informacijos pateikta 2017 m. vasario mėn. [ECB vadovo dėl tikslinės vidaus modelių peržiūros](#) projekte.

³⁸ Sąvoka „vidaus“ nereiškia, kad įstaiga kiekvieną patvirtinimą turėtų atlikti pati. Kaip ir vidaus audito atveju, tai reiškia, kad įstaiga yra atsakinga už šį procesą.

- šias dvi funkcijas vykdo du atskiri padaliniai, atskaitingi tam pačiam vyresniosios vadovybės nariui;
- šias dvi funkcijas vykdo atskiri to paties padalinio darbuotojai.

7 principas – reguliarium testavimu nepalankiausiomis sąlygomis siekiama užtikrinti likvidumo pakankamumą susidarius nepalankioms aplinkybėms

- ECB tikisi, kad įstaiga kartą per metus arba dažniau, jeigu būtina atsižvelgiant į individualias aplinkybes, atliks savo specifikai pritaikytą nuodugnią savo silpnųjų vietų peržiūrą, apimančią visas visos įstaigos mastu reikšmingas rizikas, kylančias dėl jos verslo modelio ir aplinkos susidarius nepalankioms makroekonominėms ir finansinėms sąlygoms. Remdamasi šios peržiūros rezultatais įstaiga turėtų sudaryti tinkamą testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programą tiek pagal normatyvinį, tiek pagal ekonominį požiūrius.
- Pagal savo testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programą įstaiga turėtų parengti nepalankiuosius scenarijus, kurie būtų taikomi pagal abu požiūrius, atsižvelgdama ir į kitus savo vykdomus testavimus nepalankiausiomis sąlygomis. Griežtų, bet įmanomų makroekonominių prielaidų pritaikymas ir dėmesio sutelkimas į pagrindines silpnąsias vietas turėtų daryti reikšmingą poveikį įstaigos vidaus ir reguliuojamojo likvidumo pozicijai. Be to, įstaiga proporcingai turėtų atlikti atvirkštinį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis.
- Įstaiga turėtų nuolat stebėti, ar neįkyla naujų grėsmių, neatsiranda naujų silpnų vietų ir aplinkos pokyčių, kad galėtų bent kas ketvirtį įvertinti, ar jos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijai vis dar aktualūs ir, jeigu taip nėra, pritaikyti juos pagal pasikeitusias aplinkybes. Įvairių scenarijų poveikis turėtų būti vertinamas reguliariai (pvz., kas ketvirtį), o reikšmingų pokyčių atveju galimą jų poveikį likvidumo pakankamumui įstaiga turėtų įvertinti tuo metu, kai tokie pokyčiai vyksta.

Testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programos sudarymas

- Testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programa turėtų apimti tiek normatyvinį, tiek ekonominį požiūrius. Ji turėtų apimti įvairius laikotarpius, įskaitant tą pačią dieną, ir atsižvelgti į pasiskirstymą pagal atitinkamas valiutas. Vidaus testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijus ir jautriąsias vietas įstaiga turėtų apibrėžti remdamasi įvairia informacija apie istorines ir hipotetines nepalankias sąlygas. Įstaiga privalo pati pasirinkti scenarijus ir nusistatyti jautriąsias vietas, geriausiai atitinkančius jos konkrečią padėtį, ir pagal juos nustatyti gaunamų pinigų srautus bei netenkamų pinigų srautus ir taikytiną likvidinio turto likvidacinę vertę. Laikantis normatyvinio požiūrio, testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programą reikėtų sudaryti taip, kad nepalankių

sąlygų poveikis prognozuojamų reguliuojamųjų rodiklių, pavyzdžiui, LCR, raidai būtų analizuojamas įvairiais laiko momentais, atsižvelgiant į 46 punktą.

81. Į testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijus įstaigos turėtų įtraukti visas reikšmingas savo silpnąsias vietas, priklausomai nuo jų konkretaus verslo modelio, rizikos profilio ir joms aktualių išorės sąlygų. Rengiant tokius scenarijus, į kuriuos įtraukiamos įstaigos reikšmingos silpnosios vietos, turėtų būti atsižvelgiama į kitų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis, pavyzdžiui, jautrumo analizės, rezultatus.
82. Kadangi likvidumo pervedamumas nepalankiomis ir įprastomis sąlygomis gali skirtis, didelio masto tarpvalstybinio pobūdžio veiklą vykdanči įstaiga turėtų įvertinti likvidumo pervedamumą iš vienių grupei priklausančių subjektų į kitus ir į tai atsižvelgti savo testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programoje. Įstaiga turėtų išnagrinėti papildomų kliūčių, atsirandančių pervedant likvidumą nepalankiomis sąlygomis, ypač vykdant operacijas ne euro zonoje, poveikį ir tikimybę ir tokiam scenarijui nustatyti taisomąsias priemones bei priemonių planą nenumatytiems atvejams.

Nepalankių scenarijų nepalankumo lygis

83. Atlikdama testavimą pagal bazinį scenarijų, įstaiga turėtų daryti prielaidas dėl įvykių, kurie tikėtini įprastinėmis aplinkybėmis, atsižvelgdama į savo verslo strategiją, taip pat į pagrįstas prielaidas dėl gaunamų pinigų srautų ir netenkamų pinigų srautų, rizikos realizavimosi ir kt.
84. Nepalankiuosiuose scenarijuose įstaiga turėtų daryti prielaidą, kad susiklostys išskirtinės, bet įmanomos aplinkybės, kurių poveikis būtų pakankamai nepalankus įstaigos likvidumo pozicijai. Scenarijaus nepalankumo lygis turėtų atitikti nepalankumą pokyčių, kurie yra įmanomi, bet, įstaigos požiūriu, tiek nepalankūs, kiek nepalankūs gali būti įvykiai rinkoje krizės metu, įstaigos likvidumo pakankamumui aktualiausi veiksniai ar sritys.
85. Į pasirinktų nepalankių scenarijų spektrą turėtų patekti gilių ekonomikos nuosmukių, didelių rinkos sutrikimų ir finansinių sukrėtimų situacijos, įstaigai būdingos silpnosios vietos, priklausomybė nuo pagrindinių finansavimo teikėjų ir tikėtinos šių dalykų kombinacijos³⁹.

Suderinamumas ir dėmesio sutelkimas į pagrindines silpnąsias vietas

86. Rengdama nepalankius, bet įmanomus testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijus įstaiga turėtų sutelkti dėmesį į savo pagrindines silpnąsias vietas.

³⁹ Kiek konkrečiai scenarijų įstaiga turėtų parengti, be kitų dalykų, priklauso ir nuo jos rizikos profilio. Paprastai rekomenduojama parengti keletą nepalankių scenarijų, kad būtų tinkamai atspindėtos įvairios tikėtinos rizikos kombinacijos.

ICAAP ir ILAAP testavimas nepalankiausiomis sąlygomis turėtų vienas kitą papildyti informacija, t. y. į vieno testavimo nepalankiausiomis sąlygomis pagrindines prielaidas, rezultatus ir prognozuojamus valdymo veiksmus turėtų būti atsižvelgiama vykdant kitą testavimą nepalankiausiomis sąlygomis. Pavyzdžiui, jeigu ILAAP testavime nepalankiausiomis sąlygomis numatytos nepalankios aplinkybės kredito maržai ar turto, naudojamo kaip likvidumo atsargos, reitingams, į atitinkamą poveikį turėtų būti atsižvelgiama ICAAP testavime nepalankiausiomis sąlygomis, ir atvirkščiai.

Atvirkštinis testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

87. Be testavimų nepalankiausiomis sąlygomis, kurių metu vertinamas tam tikrų prielaidų poveikis likvidumo pozicijai, įstaiga turėtų vykdyti ir atvirkštinius testavimus nepalankiausiomis sąlygomis. Pirmasis šių testavimų žingsnis turėtų būti išankstinis rezultato nusistatymas, pavyzdžiui, verslo modelis tampa neperspektyvus⁴⁰.
88. Tokiu atvirkštiniu testavimu nepalankiausiomis sąlygomis turėtų būti siekiama patikrinti prielaidų, daromų pagal ILAAP sistemą, visapusiškumą ir konservatyvumą. Atvirkštiniai testavimai nepalankiausiomis sąlygomis turėtų būti atliekami bent kartą per metus. Priklausomai nuo gautų scenarijų pasitvirtinimo tikimybės, gali prireikti nedelsiant imtis priemonių dėl tokių scenarijų – per ILAAP imtis valdymo veiksmų arba juos numatyti, siekiant išvengti gaivinimo situacijos, kuri galėtų susidaryti, jeigu pasitvirtintų vienas ar daugiau per ILAAP vertinimą taikytų atvirkštinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijų. Be to, atvirkštinis testavimas nepalankiausiomis sąlygomis vykdant ILAAP galėtų būti atspirties taškas rengiant gaivinimo planų scenarijus⁴¹. Daugiau informacijos apie tai pateikta atitinkamose EBI ir BBPK gairėse.

7.1 pavyzdys

ICAAP ir ILAAP testavimų nepalankiausiomis sąlygomis tarpusavio ryšys

Įstaiga turėtų įvertinti galimą atitinkamų scenarijų poveikį, integruotai įvertindama poveikį kapitalui ir likvidumui bei galimą tarpusavio priklausomybę ir atsižvelgdama, visų pirma, į nuostolius, kurių galėtų patirti nepalankiais laikotarpiais likvidavusi turta arba padidėjus finansavimo išlaidoms.

⁴⁰ Žr. EBI gaires dėl įstaigų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis (EBA/GL/2018/04).

⁴¹ Kaip aprašyta EBI gairėse dėl įvairių scenarijų, kurie turi būti įtraukti į gaivinimo planus (EBA/GL/2014/06), tai turėtų būti tik tokie scenarijai, kurių „poveikis būtų itin nepalankus“, t. y., jiems susiklosčius, įstaigos ar grupės verslo modelis taptų neperspektyvus, nebent būtų sėkmingai įgyvendintos gaivinimo priemonės.

7.2 pavyzdys

Atvirkštinis testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

Atlikdama atvirkštinius testavimus nepalankiausiomis sąlygomis, įstaiga nustato indėlių atsiėmimo lygį, kuriam esant būtų išnaudotos visos jos likvidumo atsargos ir kiti nenumatytų atvejų finansavimo šaltiniai, parengdama prielaidas dėl indėlių atsiėmimo ir kitų rizikos veiksnių (pvz., įstaigos reitingo sumažinimas, pasinaudojimas skolos išpirkimo galimybe). Vieno tokių įvertinimų rezultatai pateikti lentelėje ir atspindi netenkamų pinigų srautus pagal skirtingus scenarijus.

	1 scenarijus	2 scenarijus	3 scenarijus
Prielaida dėl indėlių atsiėmimo			
Mažmeniniai	49 %	7 %	10 %
Verslo klientų	33 %	63 %	60 %
Finansiniai	62 %	91 %	94 %
Kitos prielaidos (sąrašas nebaigtinis)			
Reitingo sumažinimas	4 pakopomis	4 pakopomis	4 pakopomis
Skolos išpirkimas	0 %	15 %	15 %

Įstaiga turėtų nustatyti tokių scenarijų realizavimosi tikėtinumą ir ar prireiktų taisomųjų priemonių.

7.3 pavyzdys

Nepalankių scenarijų kalibravimas

Nepalankiuosiuose scenarijuose atsižvelgiama į istorinę rinkų ir klientų elgesio raidą, bet neapsiribojama vien tik istoriniais duomenimis apie pačios įstaigos klientų elgesį ir prieigą prie rinkos. Be to, kurdama scenarijų įstaiga remiasi ne tik istoriniais duomenimis, ypač tais atvejais, kai jie yra iškraipyti (pvz., dėl viešojo sektoriaus paramos). Dėl to neįmanoma tiksliai apskaičiuoti su įplaukais ir netenkamų pinigų srautais susijusių nepalankumo parametrų ir likvidžio turto apskaičiuotajai vertei taikomo sumažinimo.

Į nepalankiuosius scenarijus galėtų būti įtraukta tiek veiklos tęsimas perspektyva (toliau vyksta įprasta veikla, ribotos galimybės gauti įplaukų iš paskolų knygos, antrinę rinką turinčio turto naudojimas daugiausia likvidumui gauti, nuosavos skolos išpirkimas užsitikrinant prieigą prie rinkos ateityje ir kt.), tiek perspektyva, kai neįmanoma išvengti rimtų verslo modelio sutrikdymų (pvz., nebekuriamas turtas, nebemokami dividendai ir premijos, likvidumui, įskaitant finansavimui iš centrinio banko, gauti panaudojamas visas tinkamas įkaitas, nesinaudojama galimybe išpirkti savo skolą ar nuosavybės priemones).

3 Glosarijus

Nepalankusis scenarijus

Prielaidų dėl vidaus ir išorės veiksnių neigiamų pokyčių (įskaitant makroekonominius ir finansinius pokyčius bei didelius rinkos sutrikimus) derinys, naudojamas įstaigos kapitalo pakankamumo atsparumui galimiems neigiamiems pokyčiams vidutiniu laikotarpiu įvertinti. Prielaidos dėl vidaus ir išorės veiksnių pokyčių turėtų būti sudaromos nuosekliai ir turėtų būti griežtos, bet įmanomos, vertinant iš įstaigos pozicijos, ir atspindinčios riziką bei silpnąsias vietas, laikomas keliančiomis realiausią grėsmę įstaigai.

Bazinis scenarijus

Prielaidų dėl vidaus ir išorės veiksnių tikėtinų pokyčių (įskaitant makroekonominius ir finansinius pokyčius) derinys, naudojamas tų tikėtinų pokyčių poveikiui įstaigos likvidumo pakankamumui įvertinti. Bazinis scenarijus turėtų atitikti bazinius įstaigos verslo planus ir biudžetą.

Sąnaudų ir naudos paskirstymo mechanizmas

Sąnaudų ir naudos paskirstymo mechanizmu paskirstomos likvidumo sąnaudos, nauda ir rizika. Mechanizmas yra įstaigos strategijų, politikos, procesų ir sistemų dalis.

Ekonominis vidaus požiūris

Tai ILAAP požiūris, pagal kurį įstaiga valdo savo likvidumo pakankamumą užtikrindama, kad jos rizikos ir tikėtini netenkamų pinigų srautai yra pakankamai padengti turimu vidaus likvidumu.

Ekonominio likvidumo pakankamumo samprata

Tai įstaigos vidaus samprata, žyminti siekį nenutrūkstamai užtikrinti, vertinant ekonominiu požiūriu, kad įstaigos finansiniai ištekliai (vidaus likvidumas) būtų pakankami jos rizikoms ir tikėtiniems netenkamų pinigų srautams padengti ir veiklos tęstinumui palaikyti⁴².

Finansavimo planavimas

Daugiamatis vidaus procesas, kurio rezultatas – finansavimo planas, kuriame pateikiama kelerių metų įstaigos finansavimo šaltinių prognozė pagal bazinį ir nepalankųjį scenarijus, strategiją ir veiklos planus. Vertinimas pagal nepalankųjį scenarijų yra viena svarbiausių kapitalo planavimo dalių, nes padeda įstaigoms tęsti veiklą net ir nepalankioms sąlygoms užsitęsus ilgesnį laiką.

Visuminis rizikos nustatymas

Visuminis (angl. *gross*) reiškia, kad pirmiausia nustatoma visa rizika, neatsižvelgiant į atskirus jos mažinimo būdus.

⁴² Įdiegti ir taikyti tinkamas rizikos kiekybinio įvertinimo metodikas – pačių įstaigų pareiga. Paprastai nėra laikomasi požiūrio, kad ekonominio likvidumo pakankamumui užtikrinti įstaigos turėtų taikyti „ekonominio likvidumo modelius“.

ILAAP sąranga

Įvairūs ILAAP elementai ir jų tarpusavio sąveika. ILAAP sąranga turėtų būti tokia, kad įvairūs ILAAP elementai derėtų tarpusavyje ir kad ILAAP būtų neatsiejama įstaigos bendros valdymo sistemos dalis. Įstaiga turėtų dokumentuoti savo ILAAP. Viename iš tokių dokumentų turėtų būti aprašyta bendra ILAAP sąranga ir paaiškinta, kaip ILAAP integruotas ir kaip įstaigoje naudojami jo rezultatai.

ILAAP rezultatai

Visa informacija, sužinota atlikus ILAAP ir padedanti priimti sprendimus.

ILAAP

Pagal KRD IV 86 straipsnyje pateiktą vidaus likvidumo pakankamumo vertinimo proceso apibrėžtį kompetentingos institucijos privalo užtikrinti, kad įstaigos turėtų patikimas strategijas, politiką, procesus ir sistemas likvidumo rizikai nustatyti, įvertinti, valdyti ir stebėti per tinkamus laikotarpius, įskaitant tą pačią dieną, kad galėtų išlaikyti pakankamas likvidumo atsargas.

Vidaus peržiūra ir patvirtinimas

Vidaus peržiūra apima platų spektrą kontrolės priemonių, vertinimų ir ataskaitų ir yra skirta užtikrinti, kad ILAAP strategijos, procesai ir metodikos ir toliau būtų patikimi, išsamūs, veiksmingi ir proporcingi.

Patvirtinimas yra vidaus peržiūros dalis ir apima vertinimo, ar įstaigos rizikos kiekybinio įvertinimo metodikos ir duomenys apie riziką teisingai parodo atitinkamus rizikos aspektus, procesus ir veiklą. Rizikos kiekybinio įvertinimo metodikų patvirtinimas turėtų būti atliekamas proporcingai, individualiai ir laikantis principų, kuriais paremti atitinkami 1 ramsčio (kapitalas) vidaus modeliams nustatyti standartai.

Limitų sistema

Dokumentuota hierarchinė limitų sistema, kurioje limitai nustatyti pagal bendrą įstaigos strategiją ir norimos priimti rizikos normas, siekiant užtikrinti, kad riziką ir nuostolius būtų galima riboti veiksmingai ir laikantis likvidumo pakankamumo sampratos. Limitų sistemoje turėtų būti nustatytos veiksmingos ribos, kiek rizikos galima priimti, atsižvelgiant, pavyzdžiui, į skirtingas rizikos rūšis, verslo sritis, produktus ir grupės subjektus.

Likvidumo pakankamumo pareiškimas

Oficialus valdymo organo pareiškimas, kuriame jis pateikia savo vertinimą įstaigos likvidumo pakankamumo klausimu ir išdėsto pagrindinius tokio vertinimo argumentus.

Likvidumo pakankamumas

Rizikos padengimo įstaigos likvidumu laipsnis. ILAAP skirtas užtikrinti, kad įstaiga visada turėtų pakankamai likvidumo tiek ekonominiu, tiek normatyviniu požiūriu ir kad tokiu būdu būtų prisidedama prie įstaigos veiklos tęstinumo vidutiniu laikotarpiu.

Valdymo veiksmai

Veiksmai, kurių imasi vadovybė, pavyzdžiui, finansavimo padidinimas, siekdama, kad likvidumo / finansavimo pozicija neviršytų norimos prisiimti rizikos⁴³.

Valdymo rezervas

Likvidumo kiekis, didesnis už teisės aktuose nustatytą ir priežiūrinį minimumus bei minimalius įstaigos likvidumo normatyvus, kurį įstaiga mano esant reikalingą norint tvariai laikytis savo verslo modelio ir toliau lanksčiai vertinti verslo galimybes, nekeliant pavojaus savo likvidumo pakankamumui.

Reikšminga rizika

Likvidumo sumažėjimo rizika, kuri pagal įstaigos vidaus apibrėžtis turi reikšmingą poveikį jos bendram rizikos profiliui ir todėl gali turėti įtakos jos likvidumo pakankamumui.

Vidutinis laikotarpis

Tai artimiausia ateitis ir būsimas vidutinis laikotarpis. Likvidumo būklė turėtų būti prognozuojama bent artimiausiems metams, o finansavimo būklė – bent trejetui artimiausių metų.

Normatyvinis vidaus požiūris

Daugiametis ILAAP požiūris, kuriuo vadovaudamasi įstaiga valdo savo likvidumo pakankamumą, užtikrindama savo gebėjimą nenutrūkstamai vykdyti visus jai taikomus su likvidumu susijusius teisės aktų ir priežiūrinius reikalavimus ir atlaikyti kitus vidinius bei išorinius likvidumo suvaržymus.

Proporcingumas

KRD IV 86 straipsnyje įvardytas principas, reiškiantis, kad ILAAP turi būti proporcingas įstaigos veiklos sudėtingumui, rizikos profiliui, veiklos apimčiai ir valdymo organo nustatytai priimtinais rizikai.

Viešieji finansavimo šaltiniai

Visi tiesiogiai arba netiesiogiai viešojo sektoriaus teikiami finansavimo šaltiniai, apibrėžti EBI gairių dėl kredito įstaigų finansavimo planams skirtų suderintų apibrėžčių ir ataskaitų formų, numatytų ESRV/2012/2 A rekomendacijos 4 punkte, (EBA/GL/2014/04) 1 priede.

Gaivinimo planas

Pagal Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyvos⁴⁴ (BGPD) 5 straipsnį įstaigos parengtas ir nuolat atnaujinamas planas.

Atvirkštinis testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis, kuris yra pradedamas išankstiniu rezultato

⁴³ Daugiau apie tai – EBI gairių dėl įstaigų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis (EBA/GL/2018/04) 4.8.2 dalyje „Valdymo veiksmai“.

⁴⁴ 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/59/ES, kuria nustatoma kredito įstaigų ir investicinių įmonių gaivinimo ir pertvarkymo sistema ir iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 82/891/EEB, direktyvos 2001/24/EB, 2002/47/EB, 2004/25/EB, 2005/56/EB, 2007/36/EB, 2011/35/ES, 2012/30/ES bei 2013/36/ES ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 1093/2010 bei (ES) Nr. 648/2012 (OL L 173, 2014 6 12, p. 190).

nustatymu (verslo modelis tampa neperspektyvus), o tada nagrinėjami scenarijai ir aplinkybės, galintys nulemti tokį rezultatą.

Norimos prisiimti rizikos pareiškimas

Oficialus valdymo organo pareiškimas, kuriame jis nurodo, kiek ir kokios rizikos įstaiga nori prisiimti, kad pasiektų savo strateginius tikslus.

Rizikos nustatymo procesas

Reguliarus procesas, kuriuo įstaiga identifikuoja esančią arba galinčią kilti jai reikšmingą riziką.

Rizikos sąrašas

Nustatytos rizikos ir jos savybių sąrašas. Rizikos sąrašas yra rizikos nustatymo proceso rezultatas.

Rizikos kiekybinis įvertinimas

Nustatytos rizikos kiekybinis įvertinimas parengiant ir taikant rizikos apskaičiavimo ir rizikos palyginimo su įstaigos turimu likvidumu metodikas.

Rizikos klasifikavimo sistema

Įvairių rizikos rūšių / veiksnių skirstymas į kategorijas, leidžiantis įstaigai nuosekliai, taikant vienodas rizikos sąvokas ir schemas, vertinti, sisteminti ir valdyti riziką.

Priimtina rizika

Rizika (rizikos rūšys ir lygiai), kurią įstaiga prisiima ne savo noru, bet ją toleruoja.

Santrumpos

AT 1	papildomas 1 lygio kapitalas (angl. <i>Additional Tier 1</i>)
BBPK	Bazelio bankų priežiūros komitetas
BGPD	Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyva
KRD IV	Kapitalo reikalavimų direktyva
EBI	Europos bankininkystės institucija
ECB	Europos Centrinis Bankas
ESRV	Europos sisteminės rizikos valdyba
FST	Finansinio stabilumo taryba
ICAAP	vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo procesas (angl. <i>internal capital adequacy assessment process</i>)
ILAAP	vidaus likvidumo pakankamumo vertinimo procesas (angl. <i>internal liquidity adequacy assessment process</i>)
LAS	likvidumo pakankamumo pareiškimas (angl. <i>liquidity adequacy statement</i>)
LCP	nenumatytų atvejų likvidumo planas
LCR	padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis
NKI	nacionalinė kompetentinga institucija
RAF	norimos prisiimti rizikos nustatymo tvarka (angl. <i>risk appetite framework</i>)
SĮ	svarbi įstaiga
SREP	priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesas (angl. <i>Supervisory Review and Evaluation Process</i>)
BPM	Bendras priežiūros mechanizmas
TRIM	tikslinė vidaus modelių peržiūra (angl. <i>targeted Review of Internal Models</i>)

© Europos Centrinis Bankas, 2018 m.

Pašto adresas 60640 Frankfurtas prie Maino, Vokietija
Telefonas +49 69 1344 0
Svetainė www.ecb.europa.eu

Visos teisės saugomos. Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.